

กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
Division of Epidemiology Ministry of Public Health

รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำเดือน

Monthly Epidemiological Surveillance Report

ปีที่ ๓๒: ฉบับที่ ๙ : กันยายน ๒๕๔๔ Volume 32 : Number 9 : September 2001

Website : <http://www.moph.go.th/ops/epi/>

ISSN 0125-7447

สารบัญ

Contents

- กาฬโรคไม่มัลลิวอย่างทีคิด	289
- การศึกษาเกี่ยวกับสถาบันที่มีการพัฒนาบุคลากรทางระบาดวิทยาในงานสาธารณสุข	292
- ผลการตรวจวินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้า ปี 2544	316
- สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์ในประเทศไทย ณ. 30 กันยายน 2544	

วิสัยทัศน์กองระบาดวิทยา

“เป็นศูนย์กลางความเชี่ยวชาญ พัฒนามาตรฐาน ประสานงานเครือข่ายระบาดวิทยาของประเทศและสากล

มุ่งผลขึ้นนำแนวทางเสริมสร้างสุขภาพ ”

กาฬโรคไม่มัลลิวอย่างทีคิด

ความเป็นมา

เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2544 นายแพทย์คำนวณ อึ้งชูศักดิ์ ได้รับ E-mail จาก Prof. P. Nymadawa กระทรวงสาธารณสุข รัฐบาลมองโกเลีย แจ้งว่า กาฬโรคเป็นโรคประจำถิ่นของมองโกเลีย มีรายงานผู้ป่วยปีละ 2 – 10 ราย ในปี 2544 มี รายงานผู้ป่วย 4 ราย เสียชีวิต 1 ราย มีผู้สัมผัสกาฬโรคต่อน้ำเหลืองครั้งแรก (Primary contacts) 33 ราย และสัมผัสครั้งที่สอง (Secondary contacts) 156 ราย ใน Lunsomon District จังหวัด Tuv aimak ซึ่งอยู่ห่างจาก Ulaanbaatar เมืองหลวงของประเทศมองโกเลีย 140 กิโลเมตร และจาก E-mail ของ Dr. Gulam Rusul เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2544 ระบุว่าสาเหตุของการป่วยเนื่องจาก การกินเนื้อสัตว์ฟันแทะชนิดหนึ่งที่อยู่ในป่า (marmots) หรือถูกสัตว์ชนิดนี้กัด จึงเรียกกาฬโรคชนิดนี้ว่า marmot plague

หัวหน้ากองบรรณาธิการ ได้ตระหนักถึงความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจอย่างมหาศาลของประเทศอินเดีย ในขณะที่มีการระบาดของกาฬโรค ปี 2537 จึงได้พิจารณารายงานเรื่อง “ กาฬโรคไม่มัลลิวอย่างทีคิด ” ซึ่งตีพิมพ์ในวารสาร Good Life ปีที่ 4 ฉบับที่ 37 ประจำเดือนมกราคม 2538 มาพิมพ์ในรายงานการเฝ้าระวังโรคประจำเดือนของกองระบาดวิทยาอีกครั้ง เพื่อเป็นการฟื้นฟูความรู้เรื่องกาฬโรค ให้แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในด้านการเฝ้าระวังโรค สอบสวนโรค การป้องกัน และควบคุมโรคต่อไป

กาฬโรคไม่มัลลิวอย่างทีคิด

เมื่อปลายเดือนกันยายน ปี พ.ศ. 2537 ข่าวใหญ่ที่ทำให้คนไทยและทั่วโลกต้องหวาดผวาคือ การระบาดของกาฬโรคในประเทศอินเดีย โดยมีจุดเริ่มต้นที่รัฐมหาราฐ แพร่ไปยังเมืองสุรัต จากนั้นก็กระจายไปสู่รัฐอื่นในประเทศอินเดียอย่างรวดเร็ว จากรายงานข่าวมีผู้ป่วยและล้มตายเป็นจำนวนมาก ทำให้หลายประเทศมีมาตรการป้องกัน มิให้โรคแพร่กระจายเข้าไปในประเทศตน รวมทั้งประเทศไทยด้วย

แม้ว่าในขณะนี้ ทางอินเดียได้ควบคุมสถานการณ์และหยุดยั้งการแพร่กระจายของเชื้อโรคตัวนี้ได้แล้ว แต่ยังมีประชาชนอีกจำนวนมากที่ยังกังวลและหวาดวิตกว่า กาฬโรคซึ่งหายไปจากประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495 จะมีโอกาสเกิดขึ้นหรือไม่ สาเหตุที่แท้จริงของโรคคืออะไร

แนวทางการป้องกันมีอย่างใดบ้างและกาฬโรคในประเทศไทยจะมีโอกาสระบาดได้หรือไม่ อาจารย์อ้ออาจ เจริญสุข ผู้เชี่ยวชาญด้านสาธารณสุขจากกองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข จะให้ความกระจ่างในเรื่องเหล่านี้อย่างละเอียด

เชื้อที่ทำให้เกิดกาฬโรคเป็นเชื้อแบคทีเรียที่เรียกว่า *Yersinia pestis* หรือ *Pasteurella pestis* หรือ *Plague bacillus* โดยมีหมัดหนูเป็นพาหะ นอกจากนี้ หมูและหมัดหนูที่มีเชื้อกาฬโรค เป็นแหล่งโรคและรังโรคที่สำคัญของกาฬโรค หมัดหนูเมื่อได้รับเชื้อจากหนูเข้าสู่ร่างกาย เชื้อจะเพิ่มจำนวนมากขึ้น นานหลายวัน หรือหลายสัปดาห์ในระบบทางเดินอาหารของหมัดหนู ทำให้เกิดอุดตันบริเวณปาก หลังจากนั้น หมัดหนูจะตายภายใน 3 - 4 วัน ปกติแล้วโรคนี้เป็นโรคของสัตว์ แต่สามารถติดต่อมายังคนได้ โดยมีหมัดหนูที่มีเชื้อมากัด หรือเกิดจากการหายใจของผู้ป่วยที่เป็นกาฬโรคปอดหรือจากการสัมผัสเสมหะ อุจจาระ ปัสสาวะของผู้ป่วย หรืออาจเกิดจากหนูที่มีเชื้อกาฬโรคมากัดคน (ในกรณีนี้เป็นไปได้น้อยมาก) ดังนั้นการแพร่ระบาดของโรคที่เป็นหลักใหญ่ ๆ มี 2 ประการ คือ 1. โดยหมัดหนูที่มีเชื้อมากัด และ 2. ผู้ป่วยที่เป็นกาฬโรคปอดมาหายใจรดหรือไปสัมผัสกับเสมหะ อุจจาระ หรือปัสสาวะของผู้ป่วย

พาหะของโรคที่สำคัญ คือ หมัดหนู นอกจากหมัดหนูแล้วสัตว์อื่นก็สามารถนำเชื้อได้แต่น้อยมาก ส่วนสัตว์ทะเลอื่น ๆ เช่น กระจง กระจอก นั้นโดยปกติสัตว์พวกนี้ถ้าอยู่ในป่า โอกาสที่จะเป็นกาฬโรคได้แต่น้อย ดังนั้น พาหะที่สำคัญ คือ หมัดหนู ในประเทศไทยหมัดหนูนำเชื้อได้ชนิดเดียว

วิธีที่เชื้อโรคจะเข้าสู่ร่างกาย คือ ทางบาดแผล ทางผิวหนังที่ถูกหมัดหนูกัด หนูที่มีเชื้อกาฬโรคจะตายเนื่องจากเชื้อกาฬโรค หมัดหนูจะผลาญไปหาหนูตัวใหม่ และก่อนที่หมัดหนูจะตายเนื่องจากการอุดตันของเชื้อกาฬโรคบริเวณลำคอหมัดหนู อาจจะไปกัดคนโดยการแทงเข้าไปที่ผิวหนัง และขย้อนเอาเชื้อกาฬโรคที่มีอยู่ในลำคอออกมา ทำให้มีการติดเชื้อบริเวณที่ถูกหมัดหนูกัด และเมื่อเชื้อเข้าสู่ต่อมน้ำเหลือง ก็จะทำให้ผู้ป่วยเป็นกาฬโรคต่อมน้ำเหลือง โดยใช้ระยะฟักตัว 2 - 6 วัน ถ้าหากว่าคนโดนหมัดหนูกัดที่เท้าบริเวณต่อมน้ำเหลืองที่ขาหนีบจะบวม แต่หากโดนกัดที่แขนจะบวมบริเวณรักแร้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับบริเวณที่โดนหมัดหนูกัด

กาฬโรคแบ่งเป็น 3 ชนิด คือ ชนิดแรกเรียกว่ากาฬโรคต่อมน้ำเหลือง ปกติโดยทั่ว ๆ ไป กาฬโรคต่อมน้ำเหลือง จะพบผู้ป่วยเป็นอันดับแรกเนื่องจากหมัดหนูมากัด ถ้าหากถูกกัดในบริเวณผิวหนังอื่น ๆ ก็จะป่วยเป็นกาฬโรคต่อมน้ำเหลือง (Bubonic Plague) แต่ถ้าเชื้อเข้าสู่กระแสโลหิต เกิดเป็นกาฬโรคในกระแสโลหิต (Septicemia Plague) และหากผู้ป่วยไม่ตาย เชื้อจะกระจายไปสู่อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย รวมทั้งเชื้อหุ้มสมองหรือปอดก็จะเป็นกาฬโรคปอด (Pneumonic Plague) ในกรณีของกาฬโรคปอดการติดต่อได้ง่าย โดยการหายใจเอาละอองที่ไอหรือจามจากผู้ป่วย หรือจากการสัมผัสเสมหะ กาฬโรคปอดจะใช้เวลาฟักตัว 3 - 4 วัน คนทั่วไปหรือบุคลากรทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้อง อาจติดโรคได้ง่ายถ้าการป้องกันไม่ดีพอ

อาการของกาฬโรคต่อมน้ำเหลือง จะมีอาการไข้สูง ต่อมน้ำเหลืองโต บวม อักเสบ และมีอาการเจ็บปวด กาฬโรคในกระแสโลหิต จะมีไข้สูง โลหิตเป็นพิษ มีอาการช็อคและตายได้ กาฬโรคปอด จะมีไข้สูงเช่นเดียวกัน แต่มีการไอผสมด้วย มีเสมหะปนโลหิต มีอาการปอดอักเสบรุนแรงและหายใจลำบาก

สำหรับสถานการณ์กาฬโรคในแถบเอเชีย จะมีรายงานการเกิดกาฬโรคในเวียดนาม พม่า เป็นครั้งคราว แต่มีผู้ป่วยไม่มากนักเนื่องจากปัจจุบันมียารักษาที่ดีมาก ยาปฏิชีวนะ (Antibiotic) เกือบทุกตัว สามารถรักษากาฬโรคได้ จึงไม่ควรจะไปตกใจกลัวโรคนี้นักเกินไป

ในประเทศไทยโอกาสที่กาฬโรคจะกลับมาระบาดอีกคิดว่าไม่น่าเป็นไปได้ มันอาจจะหลงมาอยู่กับคนต่างชาติ โดยทางเครื่องบินสักคนหรือสองคนนั้นเป็นไปได้ เพราะว่าเราไม่สามารถที่จะไปรู้ว่าเขามีเชื้อในร่างกายหรือเปล่า อย่างไรก็ตาม เราก็ได้ระวังอย่างที่สุด แต่ถ้าหากว่าคนต่างชาติที่ป่วยเป็นกาฬโรคเข้ามาในประเทศไทย คิดว่ากระทรวงสาธารณสุขสามารถควบคุมโรคไม่ให้ระบาดได้ การที่จะไม่ให้คนต่างชาติที่มีเชื้อเข้ามานั้นเป็นไปได้ เพราะเราไม่รู้ว่าเขามีเชื้อติดตัวมาด้วยหรือไม่ เพราะระยะฟักตัวของโรคประมาณ 2 - 6 วัน สมมติว่าเขารับเชื้อก่อนขึ้นเครื่องบินแล้วใช้เวลาบินมาถึงประเทศไทยภายใน 24 ชั่วโมง อาการของโรคจะยังไม่แสดงออก แต่ถ้ามีผู้ป่วยเกิดในประเทศไทยแล้วโรคนี้น่าจะระบาดออกไป เพราะเรามีมาตรการการเฝ้าระวังและควบคุมโรคอย่างดี แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ควรจะประมาท

มาตรการควบคุมกาฬโรคของกระทรวงสาธารณสุขและแนวทางการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา

การเฝ้าระวังแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. การเฝ้าระวังผู้ป่วย จะต้องดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 เมื่อพบผู้ป่วยกาฬโรคไม่ว่าชนิดใด หรือผู้ต้องสงสัย หรือผู้สัมผัสโรค ต้องแจ้งให้กองระบาดวิทยา หรือกองโรคติดต่อทั่วไป หรือกรุงเทพมหานคร ทันทิและตลอดเวลา แล้วรายงานด้วยบัตรรายงานโรค 506 ตามระบบการเฝ้าระวังโรคของกองระบาด

วิทยา ในระดับจังหวัด ต้องแจ้งให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดทราบทันที โดยทางโทรศัพท์ วิทยุ หรือ โทรสาร เพื่อที่จังหวัดจะได้ดำเนินการต่อไป

- 1.2 เจ้าหน้าที่จะต้องออกไปสอบสวนโรคทันที รวมทั้งเก็บตัวอย่างจากผู้ป่วย ผู้ต้องสงสัย หรือผู้สัมผัส ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการเพื่อยืนยันต่อไป

- ภาพโรคต่อมน้ำเหลือง เก็บของเหลวจากต่อมน้ำเหลือง
- ภาพโรคในกระแสโลหิต เจาะเลือดไปทำ Blood smear หรือนำไปเพาะเชื้อ
- ภาพโรคปอด เก็บเสมหะส่งตรวจ

- 1.3 ในการออกไปสอบสวนโรค ต้องค้นหาผู้ป่วยรายใหม่ ผู้ที่ต้องสงสัย และผู้สัมผัสในบริเวณรอบ ๆ บ้านผู้ป่วย แล้วนำไปกักกัน (Quarantine) เพื่อรอผลการต่อไป

- 1.4 ตรวจดูอาการและต่อมทอลซิลของผู้ที่เดินทางมาจากต่างประเทศ ที่มีข่าวการระบาด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ที่เดินทางจากพื้นที่ที่มีการระบาดทุกราย

- 1.5 ติดตามการอพยพและการเดินทางของชาวต่างชาติ ที่มีการระบาดของกาฬโรค ทั้งทางบก ทางเรือ และทางอากาศ

- 1.6 แจ้งให้คนไทยที่เดินทางกลับจากประเทศที่มีการระบาดทราบ ถ้ามีอาการน่าสงสัยให้พบแพทย์ทันที

- 1.7 ประสานงานกับสถานที่รับรักษา (โรงพยาบาลทุกแห่งของรัฐและเอกชน คลินิก เป็นต้น) ให้แจ้งศูนย์เฉพาะกิจเพื่อการป้องกันกาฬโรคทราบทันที เมื่อมีผู้ป่วยหรือผู้ต้องสงสัยเข้ารับการรักษา

2. การเฝ้าระวังพาหะนำโรคและแหล่งโรค จะต้องดำเนินการ ดังนี้

- 2.1 การเฝ้าระวังหนู (Reservoir & Source of infection) ทำการดักหนูในบริเวณท่าเรือส่งสินค้าจากต่างประเทศ บริเวณท่าอากาศยาน แหล่งเสื่อมโทรมและโกดังสินค้ารอบ ๆ ท่าเรือ แล้วตัดชิ้นส่วนอวัยวะของหนู เช่น ดับ ม้าม ไต ปอด ลำไส้ มาทำการตรวจหาเชื้อโดยการย้อมสีเป็นประจำ

- 2.2 การเฝ้าระวังพาหะของโรค(หมัดหนู) หนูที่ดักได้นำมาอบด้วยโกลิฟอร์มเพื่อฆ่าหนูและหมัดหนู แยกชนิดของหมัดหนู แล้วคำนวณค่าดัชนี (Specific flea index หรือ Cheopis index) ของหมัดหนู โดยหาค่าเฉลี่ยหมัดหนูต่อหนู 1 ตัว ถ้า SFI มากกว่า 5 การระบาดเป็นไปได้ง่าย ต้องกำจัดหมัดหนูจนกระทั่ง SFI น้อยกว่า 1

ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการร่วมมือประสานงานกันอย่างใกล้ชิดและดำเนินการทันที ทั้งในด้านการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา การสอบสวนโรค การตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ การป้องกันและควบคุมโรค

การป้องกันและควบคุมโรค

1.การเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเมื่อพบผู้ป่วยที่ได้รับการยืนยันทางห้องปฏิบัติการแล้ว ต้องแจ้งให้ประเทศอื่น ๆ ทราบ ตามข้อตกลงระหว่างประเทศ สำหรับในประเทศ ต้องแจ้งให้กระทรวงสาธารณสุข หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตาม พ.ร.บ. โรคติดต่อ พ.ศ. 2532 ทราบ ทันที

2. แยกผู้ป่วย (Isolation) ออกจากผู้ป่วยโรคอื่น ๆ ที่อยู่ในโรงพยาบาลอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ป่วยกาฬโรคปอด หรือ ผู้ป่วยที่กำลังจะมีอาการของกาฬโรคปอด

3.ทำลายเชื้อโรคจากเสมหะ หนอง ปัสสาวะ อุจจาระของผู้ป่วย กรณีศพที่ตายด้วยกาฬโรค การจับต้องศพต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ

4. กักกัน (Quarantine) ผู้สัมผัสโรค หรือผู้ต้องสงสัยเป็นเวลา 6 วัน ให้สังเกตอาการอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด บันทึกอาการ และวัดอุณหภูมิผู้ถูกกักกัน ทุก 4 ชั่วโมง เมื่อมีอาการไข้ต้องทำการรักษาทันที

5. ทำการสอบสวนทางระบาดวิทยาแก่ผู้สัมผัสโรค และผู้มีอาการที่น่าสงสัยทุกราย หาแหล่งรังโรคด้วยการดักหนูและหมัดหนู เพื่อตรวจหาเชื้อกาฬโรคเป็นประจำ

6. กำจัดหนูที่อยู่ในป่า (Wild rodents) และหนูที่อยู่ในเมืองใหญ่ ๆ ให้ลดน้อยลงรวมทั้งลดจำนวนหมัดหนูที่เป็นพาหะของโรค โดยใช้ยาฆ่าแมลงชนิดผงที่หาได้ง่าย (ดีดีทีพม dieldrin และ lindane เป็นต้น) โรยตามทางที่หนูเดิน รังหนู หรือในรูหนู

7. ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรค การกำจัดหนูและหมัดหนู รวมทั้งการป้องกันไม่ให้หมัดหนูกัดแก่ประชาชนทั่วไป

8. หลีกเลี่ยงการอยู่อย่างแออัดในขณะที่มีการระบาดของกาฬโรคปอด

9. เมื่อพบผู้ป่วยต้องรีบรักษาโดยเร็ว

10. ในขณะที่กาฬโรคระบาดไม่ควรใช้ยาเบื่อหนู เพราะจะทำให้โรคแพร่กระจายได้เร็วขึ้น เนื่องจากหมัดหนูที่อยู่ในตัวหนูจะหนีไปหาหนูตัวอื่น ๆ ทำให้คนมีโอกาสถูกหมัดหนูกัดมากยิ่งขึ้น ควรดักหนูและทำลายหนูพร้อมกับหมัดหนูในขณะเดียวกันก่อนโรคระบาด

การศึกษาเกี่ยวกับสถาบันที่มีการพัฒนาบุคลากรทางระบาดวิทยาในงานสาธารณสุข

Institute of epidemiological manpower development in public health

โดย วันทนีย์ วัฒนาสุรกิตต์ Wantanee Watanasurakit

แสงโสม เกิดคล้าย Sangchom Kuadclai

กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

Division of Epidemiology, Ministry of Public Health

สาระสำคัญ

การศึกษาเกี่ยวกับ สถาบันที่มีการพัฒนาบุคลากรทางระบาดวิทยาในงานสาธารณสุข มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบภาพรวมของการให้ความรู้ทางระบาดวิทยาในสถาบันการศึกษาของประเทศ โดยศึกษาข้อมูลจากแบบสำรวจ และการรวบรวมจากเอกสาร รายงานของสถาบันการศึกษา/หน่วยงานสาธารณสุขในส่วนกลาง ทั้งหมด 27 แห่ง มีผลการศึกษาดังนี้ ในการสอนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยาของสถาบันการศึกษาในประเทศไทย มีหน่วยงานดำเนินการจากมหาวิทยาลัยของรัฐบาล 14 แห่ง มหาวิทยาลัยเอกชน 5 แห่ง สถาบันสังกัดกระทรวงสาธารณสุข 5 แห่ง และวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงอื่น 3 แห่ง โดยหน่วยงานทั้งหมด จะสอนนักศึกษาอยู่ใน 115 วุฒิการศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยมหิดลมีการสอนมากที่สุด 49 วุฒิการศึกษา คิดเป็น ร้อยละ 42.2 รองลงมาได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จะสอนจำนวน (9/8/7/5) วุฒิการศึกษา ตามลำดับ ส่วนอีก 22 สถาบัน จะสอนระหว่าง 1 - 4 วุฒิการศึกษา สำหรับการสอนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยา จะมีทั้งหมด 129 กระบวนวิชา ร้อยละ 46.5 สอนในระดับปริญญาตรี รองลงมา สอนในระดับปริญญาโท ร้อยละ 27.9 และปริญญาเฉพาะทางระบาดวิทยา ร้อยละ 17.8 พบว่า ในการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จะสอนมากในวิชาชีพ พยาบาลและสาธารณสุข ในระดับปริญญาตรี จะสอนในวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ พยาบาล และสาธารณสุข ในระดับปริญญาโท จะสอนมากในวิชาชีพ แพทย์ และวิทยาศาสตร์ สำหรับวิชาชีพอื่น มีสอนน้อย ได้แก่ เกษตรกร ทันตแพทย์ สัตวแพทย์ ศึกษาศาสตร์ จากข้อมูลใน ปี พ.ศ. 2542 พบนักศึกษาเรียนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยามากใน 2 วิชาชีพ คือ สาธารณสุข และพยาบาล (5,494 และ 4,375 คน) ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้เปิดสอนวิชาชีพเฉพาะทางระบาดวิทยา ในระดับหลังปริญญาตรี จะรับนักศึกษาทั้งในและต่างประเทศ จาก 5 มหาวิทยาลัย และ 1 หน่วยงาน(กองระบาดวิทยา) กระทรวงสาธารณสุข โดยดำเนินการอยู่ใน 8 วุฒิการศึกษา ที่สอนวิชาเฉพาะทางระบาดวิทยา เป็นระดับ ปริญญาโท 5 หลักสูตร ประกาศนียบัตร 3 หลักสูตร

บทนำ

การพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพ เพื่อให้สามารถนำวิชาการทางระบาดวิทยา มาใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะงานสาธารณสุขนั้น ควรได้ทำการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์สถานการณ์ การให้ความรู้ทางระบาดวิทยา จากสถาบันการศึกษาของบุคลากรสาธารณสุข เพื่อใช้เป็นแนวทางสนับสนุน การจัดทำแผนพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในแผนพัฒนาสุขภาพของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบภาพรวมของการจัดหลักสูตร และการสอนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยา ในสถาบันการศึกษาของประเทศไทย สำหรับนำไปใช้ศึกษาในการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ สถานการณ์การผลิตกำลังคนที่ปฏิบัติงานด้านระบาดวิทยา ให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยการรวบรวมข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี หรือเท่าที่มี จากแบบสำรวจและแบบสอบถาม และเอกสารรายงาน ในสถาบันการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชน หน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ กรมสถาบัน พระบรมราชชนก กองระบาดวิทยา จากสถาบันที่มีการเรียนการสอนในกระบวนวิชาทางระบาดวิทยา ในระดับ ต่ำกว่าปริญญา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก และประกาศนียบัตรหลังปริญญา ในวิชาชีพต่าง ๆ ทางด้านการแพทย์ การสาธารณสุข พยาบาล ทันตแพทย์

เกสักร การศึกร (พละศึกร) รวมทั้งการศึกรในหลักรูตร เภพาทางสาขาระบาดวึทยา ระดบัปรึญญาโท ปรัญญาเอก และหลักรูตร การศึกรและฝึกรบรมแพพัทางระบาดวึทยา ของกรองระบาดวึทยา กระทรวงสาธาณสุข โดยรวบรวมข้อมูลในเดือนพฤษจึภาชน 2542 จนถึ มึนาคม 2543 มึั้นตอน ทบทวนเอกสาร รายงานที่เกัรวข้อง และวึเคราะห์ข้อมูลทางสถึถึ เป็นจำนวน พึสั และร็อยละ และการจึดแยกแยะ เนือหาหลักรูตรทั้งหมด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักรูตรต่อไป

คำจำกัดความ

วุฒึการศึกร คือ ผลสำร้งของการศึกรในระดับที่ ต่ำกว่าปรึญญาตรี ปรัญญาตรี ปรัญญาโท ปรัญญาเอก และประกาศนึยบัตร

กรบวนวึษาทางระบาดวึทยา คือ วึษาที่มีเนือหาทางระบาดวึทยา โดยเป็ดสอนในสถาบันการศึกร ซึ่งจะมีค่าคะแนนวึษาเป็นหน่วยกึถึ หรือ สอนรวมอยู่ในวึษาอื่นที่มีค่าคะแนนเป็นหน่วยกึถึ หรือ มีค่าคะแนนเป็นแบบสอบผ่านหรือไม่ผ่าน

สถาบันการศึกร คือ หน่วยงานที่มีกรเรียนการสอนกรบวนวึษาทางระบาดวึทยา ได้แก่ มหาวึทยาลัย วึทยาลัย และหน่วยงาน สาธาณสุข ทั้งของรัฐและเอกชน

ผลการศึกร

การสอนวึษาระบาดวึทยาในสถาบันการศึกร

ในการพัฒนาบุคลากรทางระบาดวึทยาในงานสาธาณสุข พบว่า วึษาระบาดวึทยา ถูกรนำมาใช้ประกอบในการวางแผนและควบคุมโรค อยู่ในกรม กองต่าง ๆ ได้แก่ แผนกรระบาดวึทยา กองควบคุมโรคคึดต่อ กองควบคุมมาลาเรีย กองโรคเท้าช้าง กองควบคุมกามโรค กองวัณโรค ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 กระทรวงสาธาณสุข ได้จึดตั้งกรองระบาดวึทยา ให้ขึ้นตรงต่อสำนกังานปลัดกระทรวงสาธาณสุข โดยเป็นสถาบัน สำคัถึที่มีบทบาทในการพัฒนาบุคลากรทางระบาดวึทยาของประเทศ ปัจจุบันการขยายงานพัฒนาบุคลากรด้านระบาดวึทยา ได้เกัถึขึ้นเป็นจำนวน มากในกรม กอง ต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งมหาวิทยาลัย และวึทยาลัยของรัฐบาลและเอกชน

จากการศึกรข้อมูล ใน ปี พ.ศ. 2542 พบว่ามีสถาบันการศึกรในประเทศไทย ดำเนินการสอนกรบวนวึษาทางระบาดวึทยาใน ขณะนี้ ประกอบด้วย มหาวึทยาลัยของรัฐบาล 13 แห่ง สถาบันพัฒนาการสาธาณสุขของอาเซียน 1 แห่ง มหาวึทยาลัยและวึทยาลัยของ เอกชน 5 แห่ง จากกระทรวงสาธาณสุข 5 แห่ง และกระทรวงอื่น 3 แห่ง รวมทั้งสิ้น 27 สถาบัน ทั้งหมด 115 วุฒึการศึกร มีสอนใน 129 กรบวนวึษาการทางระบาดวึทยา (ไม่รวมหลักรูตรการศึกรและฝึกรบรมแพพัในสาขาเวชศาสตร็ป้องกัน แขนงระบาดวึทยา ซึ่งเป็น หลักรูตรหลังปรึญญา ไม่มีค่าคะแนนเป็นหน่วยกึถึ จะกำหนดค่าคะแนนแบบสอบผ่านหรือไม่ผ่าน) ดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 จำนวนและร็อยละของสถาบันที่ส่งข้อมูลและมีการสอนกรบวนวึษาทางระบาดวึทยา ประเทศไทย พ.ศ. 2542

ชัอหน่วยงาน	จำนวน/ร็อยละ สถาบันที่ส่งข้อมูล	จำนวน/ร็อยละ สถาบันที่สอน
1.สถาบันการศึกร(มหาวิทยาลัยและวึทยาลัย) *	33/97.1	26/96.3
2.หน่วยงานสาธาณสุขในส่วนกลาง **	1/ 2.9	1/3.7
รวม	34/100.0	27/100.0
ร็อยละของสถาบันที่สอนกรบวนวึษาทางระบาดวึทยา	-	79.4 (27/34)

หมายเหตุ: * ได้แก่ มหาวึทยาลัยและวึทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชนรวมทั้งสถาบันในกระทรวงสาธาณสุข 4 แห่ง คือ (1) วึทยาลัย พยาบาลพระบรมราชชนนี 1 สถาบัน มี 32 สาขา (2) วึทยาลัยพยาบาลพระบรมราชชนก 1 สถาบัน มี 3 สาขา (3) วึทยาลัยการ สาธาณสุข สึรินทร 1 สถาบัน มี 8 สาขา (4) วึทยาลัยนักบริหารสาธาณสุข 1 สถาบัน

** คือ กรองระบาดวึทยาโดยสถาบันพัฒนานักกระบาดวึทยา ผลิตแพพัประจำบ้าน สาขาเวชศาสตร็ป้องกัน แขนงระบาดวึทยา

ตารางที่ 2 สถาบันที่สอนกรบวนวึษาทางระบาดวึทยา ในประเทศไทย พ.ศ. 2542

มหาวิทยาลัยรัฐบาล	มหาวิทยาลัย / วิทยาลัยเอกชน	กระทรวงสาธารณสุข	กระทรวงอื่น
1. มหาวิทยาลัยมหิดล 2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 3. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 4. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 5. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 6. มหาวิทยาลัยบูรพา 7. มหาวิทยาลัยขอนแก่น 8. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 9. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 10. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 11. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 12. มหาวิทยาลัยศิลปากร 13. มหาวิทยาลัยนเรศวร 14. สถาบันพัฒนาการสาธารณสุข ของอาเซียน	1. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระ เกียรติ 2. มหาวิทยาลัยพายัพ 3. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ 4. วิทยาลัยพยาบาลเซนต์หลุยส์ 5. วิทยาลัยพยาบาลคริสเตียน	1.วิทยาลัยพยาบาลพระบรมราชชนนี 32 สาขา 2.วิทยาลัยพยาบาลพระบรมราชชนน 3 สาขา 3.วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร 8 สาขา 4.วิทยาลัยนักษบริหารสาธารณสุข สุข 5. กองระบาดวิทยา	1.วิทยาลัยพยาบาล กองทัพบก 2.วิทยาลัยพยาบาล กองทัพเรือ 3.วิทยาลัยพยาบาล เพื่อการรณรงค์ (กทม)

จากการสอนวิชาระบาดวิทยาทั้งหมด 115 จุดการศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยมหิดลผลิตนักศึกษา มากที่สุด คือ ร้อยละ 42.6 (49/115) ของ
จุดการศึกษาข้างต้น รองลงมาได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คิดเป็น ร้อยละ 7.8/6.9/6.0/4.3 ตามลำดับ สำหรับอีก 22 สถาบันที่เหลือ จะสอนอยู่ระหว่าง 1 - 4 จุดการศึกษา สำหรับการสอนกระบวนวิชาทาง
ระบาดวิทยาซึ่งทั้งหมด 129 วิชานั้น พบว่ามหาวิทยาลัยมหิดลมีการสอนมากที่สุด ถึง ร้อยละ 26.4 (34/129) รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ร้อยละ 14.7/7.6/6.2) ตามลำดับ สำหรับอีก 23 สถาบัน จะมีการสอน ระหว่าง 1 - 5
กระบวนวิชา ดังตารางที่ 3 กระบวนวิชาทางระบาดวิทยาที่เปิดสอนส่วนใหญ่สอนในหลักสูตรปริญญาตรี มากที่สุด ร้อยละ 46.5 (60/129)
รองลงมา คือ ปริญญาโท ปริญญาโทเฉพาะทางสาขาระบาดวิทยา ต่ำกว่าปริญญาตรี และหลักสูตรประกาศนียบัตรหลังปริญญา ร้อยละ
27.9/17.8/7.0/ 0.8 ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ในสถาบันเหล่านี้ มีหน่วยวิชาการที่รับผิดชอบการสอนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยา 71 หน่วย ส่วนใหญ่ใช้ชื่อเป็น
ภาควิชา สาขาวิชา นอกจากนี้ใช้ชื่ออื่น ได้แก่ แขนงวิชา หน่วยระบาดวิทยา กลุ่มวิชา โครงการวิชาการ สำนัก และกลุ่มงาน
วิชาการ ในกระบวนวิชาทางระบาดวิทยาที่สอนมาก จะมีค่าคะแนน 2 และ 3 หน่วยกิต คือ ร้อยละ 41.8 และ 38.8 รองลงมา เป็น
เนื้อหาวิชาที่มีค่าคะแนนระหว่าง 4 - 6 หน่วยกิต นอกจากนี้ พบว่า ในวิทยาลัยพยาบาลมีวิชาระบาดวิทยาสอนอยู่ในกระบวน
วิชาอื่น โดยใช้เวลา 2 - 10 ชั่วโมง

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของจุดการศึกษาและกระบวนวิชาทางระบาดวิทยาที่สอนในสถาบันการศึกษา ประเทศไทย พ.ศ.
2542

สถาบันการศึกษา	จุด การศึกษ า	กระบวน วิชา	สถาบันการศึกษา	จุด การศึกษ า	กระบวน วิชา
	จำนวน / ร้อย ละ	จำนวน / ร้อยละ		จำนวน / ร้อยละ	จำนวน / ร้อยละ

1. มหาวิทยาลัยมหิดล	49/4	34/26.4	15. วิทยาลัยพยาบาลพระบรมราชชนก	1/0.9	1/0.8
2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2.6	10/7.6	16. วิทยาลัยนักรบริหารสาธารณสุข	1/0.8	-
3. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	4/3.5	7/5.4	17. วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก	1/0.8	1/0.8
4. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	2/1.7	2/1.5	18. วิทยาลัยพยาบาลกองทัพอากาศ	1/0.8	1/0.8
5. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	8/6.9	2/1.5	19. วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ (กทม)	1/0.8	6/4.7
6. มหาวิทยาลัยบูรพา	2/1.7	3/2.4	20. วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร	1/0.8	1/0.8
7. มหาวิทยาลัยขอนแก่น	9/7.8	19/14.7	21. สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน	4/3.5	5/3.9
8. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	7/6.0	8/6.2	22. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.	1/0.8	5/3.9
9. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	5/4.3	4/3.1	23. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	1/0.8	1/0.8
10. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	2/1.7	3/2.4	24. มหาวิทยาลัยพายัพ	1/0.8	2/1.5
11. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	1/0.9	2/1.5	25. วิทยาลัยพยาบาลคริสเตียน	1/0.8	1/0.8
12. มหาวิทยาลัยศิลปากร	1/0.9	2/1.5	26. วิทยาลัยพยาบาลเชนดัลหลุยส์	2/1.7	-
13. มหาวิทยาลัยนครสวรรค์	2/1.7	4/3.1	27. กองระบาดวิทยา	115/100	129/100.0
14. วิทยาลัยพยาบาลพระบรมราชชนนี	4/3.5		รวม	.0	00.0

หมายเหตุ: กระบวนวิชาทางระบาดวิทยาไม่รวมการสอนในวุฒิการศึกษาเฉพาะทางสาขาระบาดวิทยา

จากการศึกษาพบว่า ในวุฒิการศึกษาวิทยาศาสตร์สาธารณสุข จะสอนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยามาก ถึงร้อยละ 35.6 รองลงมาคือ พยาบาล ร้อยละ 26.1 สาธารณสุขศาสตร์ ร้อยละ 23.5 นอกจากนี้มี เกษตรกร แพทย์ และทันตแพทย์ โดยสอนระหว่าง ร้อยละ 1.8 - 4.3 ในข้อมูลปี พ.ศ. 2542 มีนักศึกษาเรียนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยา จำนวน 12,058 คน โดยวุฒิการศึกษาสาธารณสุข พบมาร้อยละ 45.6 (5,494 คน) รองลงมาคือ พยาบาล ร้อยละ 36.3 (4,375 คน) นอกจากนี้ได้แก่ สาขาวิทยาศาสตร์ เกษตรกร นักการศึกษา ทันตแพทย์ และสัตวแพทย์ อยู่ระหว่าง ร้อยละ 0.5 - 7.1 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของวุฒิการศึกษาและนักศึกษาที่เข้าเรียนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยาของสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ
จำแนกตามสาขาวิชาชีพ พ.ศ. 2542

สาขาวิชาชีพ	จำนวนวุฒิการศึกษา	ร้อยละ	จำนวนนักศึกษา	ร้อยละ
1. พยาบาล	30	26.1	4,375	36.3
2. สาธารณสุข	27	23.5	5,494	45.6
3. วิทยาศาสตร์	41	35.6	858	7.1
4. แพทย์	3	2.6	342	2.8
5. ทันตแพทย์	4	3.5	95	0.8
6. สัตวแพทย์	2	1.8	54	0.5
7. เกษตรกร	5	4.3	690	5.7
8. ศึกษาสาตร์	3	2.6	150	1.2
รวม	115	100.0	12,058	100.0

กระบวนวิชาทางระบาดวิทยาที่สอนในแต่ละวิชาชีพของสถาบันการศึกษา

ในการเรียนการสอนทางระบาดวิทยาของบุคลากรสาธารณสุขของประเทศ มีเกิดขึ้นในหลายระดับและหลายสาขาอาชีพ ได้แก่ แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ เกษตรกร สัตวแพทย์ นักการศึกษา และบุคลากรด้านการสาธารณสุขทั่วไป โดยพบว่า แต่ละสาขาอาชีพจะมีความแตกต่างกัน ใน ชื่อวุฒิการศึกษา ชื่อหน่วยวิชาการ ชื่อกระบวนวิชา และขอบเขตเนื้อหาหลักสูตร ในการศึกษาครั้งนี้ ได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารรายงาน และแบบสอบถาม เพื่อแสดงสถานการณ์ที่ผ่านมากับการสอนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยา ในแต่ละสาขาอาชีพดังนี้

1. แพทย์

การศึกษาแพทยศาสตร์ในประเทศไทย เริ่มมีตั้งแต่ พ.ศ. 2471 ปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนคณะแพทยศาสตร์ อยู่ 11 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวฯ ในการศึกษาครั้งนี้ ได้รับข้อมูลจากคณะแพทยศาสตร์ ในมหาวิทยาลัย 6 แห่ง พบว่า มี 6 ภูมิภาคการศึกษา ใน 6 หน่วยวิชาการ ที่สอนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยา 3 กระบวนวิชา โดยมีหัวข้อวิชาดังต่อไปนี้

1. ระบาดวิทยาพื้นฐาน 2 หน่วยกิต เปิดสอนที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. เวชศาสตร์ชุมชน 2 หน่วยกิต เปิดสอนที่มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สอนในชั้นปี 4
3. ระบาดวิทยาคลินิก 3 หน่วยกิต เปิดสอนที่มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สอนในชั้นปี 5

2. พยาบาล

การศึกษาพยาบาล ปัจจุบันมีสถาบันการศึกษาพยาบาลทั้งภาครัฐและเอกชน รวมกันทั้งสิ้น 22 สถาบัน โดยสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 8 สถาบัน มหาวิทยาลัยเอกชน 3 สถาบัน กระทรวงสาธารณสุข 2 สถาบัน (ของวิทยาลัยพระบรมราชชนกและพระบรมราชชนนีมี 35 สาขา) วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ 1 สถาบัน กระทรวงมหาดไทย 1 สถาบัน กระทรวงกลาโหม 3 สถาบัน กรุงเทพมหานคร 1 สถาบัน สภากาชาดไทย 1 สถาบัน และสังกัดวิทยาลัยเอกชน 2 สถาบัน ในการศึกษาด้านพยาบาลมีจุดมุ่งหมาย จะเน้นการรักษามากกว่าการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ จากการรวบรวมข้อมูล ในคณะพยาบาลศาสตร์ และวิทยาลัยพยาบาล จาก 16 สถาบัน พบว่ามี 8 ภูมิภาคการศึกษา ใน 8 หน่วยวิชาการ ที่สอนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยา ขณะนี้มีเปิดสอนอยู่ในหลักสูตรพยาบาลต่อเนื่อง 2 ปี (ประกาศนียบัตร) 1 กระบวนวิชา พยาบาลปริญญาตรี 21 กระบวนวิชา พยาบาลปริญญาโท 4 กระบวนวิชา โดยมีหัวข้อกระบวนวิชาทางระบาดวิทยาต่อไปนี้

ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ต่อเนื่อง 2 ปี

1. การพยาบาลอนามัยชุมชน 1 (สอนระบาดวิทยา 2 ชม.) เปิดสอนในวิทยาลัยพยาบาลพระบรมราชชนนี/พระบรมราชชนก

ปริญญาตรีพยาบาลศาสตร์

1. การพยาบาลชุมชน 3 หน่วยกิต (สอนระบาดวิทยา 6 ชม.) เปิดสอนใน มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. หลักวิทยาการระบาดและการควบคุมโรค 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. ระบาดวิทยา 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
4. วิทยาการระบาด 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล
5. การพยาบาลชุมชน 4 หน่วยกิต เปิดสอนในคณะพยาบาลศาสตร์ศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล
6. การพยาบาลอนามัยชุมชน 4 หน่วยกิต เปิดสอนในคณะพยาบาลศาสตร์ศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล, 5 หน่วยกิต เปิดสอนในวิทยาลัยพยาบาลเจ้าคุณคณาภิบาล
7. การพยาบาลอนามัยชุมชน 3 หน่วยกิต เปิดสอนในวิทยาลัยพยาบาลพระบรมราชชนนี/พระบรมราชชนก
8. หลักการระบาดวิทยาและการเฝ้าระวัง 6 ชม. เปิดสอนในวิทยาลัยพยาบาลพระบรมราชชนนี/พระบรมราชชนก
9. การพยาบาลอนามัยชุมชน 1 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
10. วิทยาการระบาด 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
11. ระบาดวิทยา 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยพายัพ
12. ชีวสถิติและวิทยาการระบาดเบื้องต้น 3 หน่วยกิต เปิดสอนในวิทยาลัยพยาบาลคริสเตียน
13. การพยาบาลอนามัยชุมชน 5 หน่วยกิต เปิดสอนในวิทยาลัยพยาบาลคริสเตียน
14. concept of health and illness 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
15. community health nursing I 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

16. community health nursing II 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
17. community health nursing practice 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
18. วิทยาการระบาดและการควบคุมโรค 6 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
19. การพยาบาลอนามัยชุมชน 2 หน่วยกิต เปิดสอนในวิทยาลัยพยาบาลเซนต์หลุยส์
20. ระบาดวิทยา 10 ชม. เปิดสอนในวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์
21. วิทยาการระบาด 1 หน่วยกิต เปิดสอนในวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ

ปริญญาโทพยาบาลศาสตร์

ในสาขาการพยาบาลอนามัยชุมชน / การควบคุมโรคติดเชื้อ

1. การพยาบาลชุมชน 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. วิทยาการระบาดโรคติดเชื้อ เปิดสอนในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. วิทยาการระบาดประยุกต์ใช้ในการพยาบาลอนามัยชุมชน เปิดสอนในคณะพยาบาลศาสตร์ศิริราชและรามารับดี

มหาวิทยาลัยมหิดล

4. principle of epidemiology 3 หน่วยกิต เปิดสอนในบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

3. ทันตแพทย์

ในประเทศไทยได้มีการศึกษาทันตแพทยศาสตร์ ใน พ.ศ. 2496 เนื้อหาจะครอบคลุม โครงสร้างการสาธารณสุข การสาธารณสุขทันตศึกษา ทันตกรรมป้องกัน วิทยาการระบาด การบริหารจัดการ ทันตสุขภาพในโรงเรียน จากการรวบรวมข้อมูลในคณะทันตแพทยศาสตร์ จาก 3 มหาวิทยาลัย พบว่า มี 3 จุดการศึกษา ใน 3 หน่วยวิชาการ ที่สอนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยา เปิดสอนอยู่ในหลักสูตร ทันตแพทย์ระดับปริญญาตรี 3 กระบวนวิชา ทันตแพทย์ระดับปริญญาโท (วท.ม.) 2 กระบวนวิชา ทันตแพทย์ระดับปริญญาโท (สม.) 2 กระบวนวิชา โดยมีหัวข้อวิชาทางระบาดวิทยาดังนี้

ปริญญาตรีทันตแพทยศาสตร์

1. ระบาดวิทยาทางทันตแพทยศาสตร์ 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. ทันตระบาดวิทยา เปิดสอนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. ทันตสาธารณสุข เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

ปริญญาโททันตแพทยศาสตร์

1. วท.ม. ทันตสาธารณสุข เปิดสอนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น
 - ทันตระบาดวิทยา 2 หน่วยกิต
 - วิทยาการระบาด 4 หน่วยกิต
2. สม. ทันตสาธารณสุข เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหิดล
 - principle of epidemiology 3 หน่วยกิต
 - statistics method in epidemiology 3 หน่วยกิต

4. เกษตร

วิชาชีพเกษตรศาสตร์ เริ่มมีใน พ.ศ. 2457 บทบาทของเกษตรจะเป็นนักวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการปฐญา การจำหน่าย การตลาด การบริหารในชุมชน แบ่งออกเป็น

1. เกษตรชุมชน
2. เกษตรโรงพยาบาล
3. เกษตรด้านวิจัยและพัฒนาสมุนไพร

จากการรวบรวมข้อมูล ในคณะเกษตรศาสตร์ จาก 6 มหาวิทยาลัย พบว่า มี 3 จุดการศึกษา ใน 6 หน่วยวิชาการ ที่สอนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยา โดยเปิดสอนอยู่ในหลักสูตรเกษตรศาสตร์ ระดับปริญญาตรี 7 กระบวนวิชา ระดับปริญญาโท 1 กระบวนวิชา โดยมีเนื้อหาวิชาระบาดวิทยาสอนในวิชาต่อไปนี้

ปริญญาตรีเภสัชศาสตร์

1. public health pharmacy 2 หน่วยกิต เปิดสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. public health 2 หน่วยกิต เปิดสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. เภสัชระบาดวิทยาและเภสัชเศรษฐศาสตร์ 5 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4. เภสัชระบาดวิทยาสำหรับเภสัชศาสตร์ 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น
5. พื้นฐานการสาธารณสุข 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยศิลปากร
6. เภสัชระบาดวิทยา 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยศิลปากร
7. social epidemiology เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหิดล

ปริญญาโทเภสัชศาสตร์

1. pharmaco epidemiology เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหิดล

5. สัตวแพทย์

วิชาชีพสัตวแพทย์เกิดขึ้นในหลายมหาวิทยาลัย จากการรวบรวมข้อมูล ในคณะสัตวแพทยศาสตร์ จาก 2 มหาวิทยาลัย พบว่า มี 2 วุฒิการศึกษา ใน 2 หน่วยวิชาการ สอนใน 4 ภาควิชา โดยมีเนื้อหาวิชาระบาดวิทยาสอนในวิชาต่อไปนี้

ปริญญาตรีสัตวแพทย์สาธารณสุขศาสตร์

1. preventive veterinary medicine in epidemiology 3 หน่วยกิต เปิดสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. veterinary epidemiology 3 หน่วยกิต เปิดสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. zoonosis control and recognition 3 หน่วยกิต เปิดสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริญญาตรีสัตวแพทยศาสตร์

1. ระบาดวิทยาทางสัตวแพทย์และอายุรศาสตร์การผลิต 4 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

6. นักการศึกษา

หลักสูตรวิชาทางระบาดวิทยา มีอยู่ในวิชาการด้านศึกษาศาสตร์ ด้านสุขศึกษา และพลศึกษา จากการรวบรวมข้อมูลในคณะศึกษาศาสตร์ และคณะพลศึกษา จาก 2 มหาวิทยาลัย พบว่า มี 4 วุฒิการศึกษา ใน 2 หน่วยวิชาการ ที่สอนกระบวนการทางระบาดวิทยา โดยเปิดสอนอยู่ในหลักสูตร ระดับปริญญาตรี 2 ภาควิชา ปริญญาโท 1 ภาควิชา ในเนื้อหาวิชาระบาดวิทยามีสอนอยู่ในวิชาต่อไปนี้

ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์

1. ศึกษาสาส์นบัณฑิต
 - ระบาดวิทยา 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. ศึกษาศาสตร์บัณฑิต(สุขศึกษา)
 - หลักสูตรระบาดวิทยา 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาโทวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต(สุขศึกษา)

1. วิทยาการระบาด 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

7. บุคลากรด้านสาธารณสุขทั่วไป

ผู้ที่ปฏิบัติงานสาธารณสุขจะจบการศึกษาจากหลายวิชาชีพ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ มีทั้งระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก โดยจะปฏิบัติงาน ด้านการบริหาร บริการ และวิชาการในงานสาธารณสุข งานระบาดวิทยาจะถูกนำมาประยุกต์อยู่ในตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุข นักวิชาการส่งเสริมสุขภาพ นักวิชาการควบคุมโรค นักวิชาการสุขศึกษา นักวิชาการสุขภาพจิต นักวิชาการเผยแพร่ นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ วิทยาจารย์ นักวิชาการโภชนาการ นักจิตวิทยา นักวิชาการสถิติ นักวิชาการสิ่งแวดล้อม โดยมีสถาบันการศึกษาผลิตนักศึกษาในวิชาชีพต่างดังนี้

1. มหาวิทยาลัยของรัฐ และเอกชน ผลิตนักวิทยาศาสตร์/นักวิชาการสาธารณสุข
2. วิทยาลัยการสาธารณสุข ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผลิตเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

3. วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขกาญจนาภิเษก ผลิตเจ้าหน้าที่บริการรักษาพยาบาล

จากการรวบรวมข้อมูล ในคณะสาธารณสุขศาสตร์สาขาวิทยาศาสตร์ จาก 10 มหาวิทยาลัย พบว่า วิชาชีพสาธารณสุข สาขาวิทยาศาสตร์ มี 20 วุฒิการศึกษา สอนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี 19 กระบวนวิชา ระดับปริญญาโท 14 กระบวนวิชา โดยเนื้อหาวิชาระบาดวิทยามีอยู่ในวิชาต่อไปนี้

ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์

ในคณะสาธารณสุขศาสตร์ มีสอนวิชาระบาดวิทยาอยู่ในวุฒิการศึกษาต่อไปนี้ ได้แก่สาขา อนามัยสิ่งแวดล้อม/สาธารณสุข/วิทยาศาสตร์สุขภาพ/อาชีวอนามัยและความปลอดภัย/สุศึกษา/วิทยาศาสตร์สุขภาพ/อนามัยชุมชน/วิทยาศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อม/สุศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์/โภชนาวิทยา/อาหารและโภชนาการ/การบริหารโรงพยาบาล โดยในสาขาวิชาชีพข้างต้นจะมีสอน กระบวนวิชาทางระบาดวิทยาในวิชาต่อไปนี้

1. วิทยาการระบาดและการควบคุมโรค 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
2. วิทยาการระบาดและการควบคุมโรค 4 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
3. วิทยาการระบาดและการควบคุมโรค 6 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
4. โรคติดต่อ/โรคไม่ติดต่อและการควบคุมโรค 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
5. วิธีการทางวิทยาการระบาด เปิดสอนในมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
6. หลักวิทยาการระบาดและการควบคุมโรค 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยบูรพา
7. หลักวิทยาการระบาด 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยบูรพา
8. วิทยาการระบาดสิ่งแวดล้อม 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น
9. วิทยาการระบาดทางอาชีวอนามัย 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น
10. หลักระบาดวิทยา 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
11. ระบาดวิทยา 4 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
12. หลักระบาดวิทยาและการควบคุมโรค 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
13. Advance statistical analysis in biological research 2 หน่วยกิต เปิดสอนในคณะ

เวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล

14. Modern method in epidemiological research 2 หน่วยกิต เปิดสอนในคณะ

เวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล

15. Use advanced statistical software in epidemiological analysis 2 หน่วยกิต เปิดสอน

ในคณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล

16. Applied social sciences in tropical medicine 2 หน่วยกิต เปิดสอนในคณะเวชศาสตร์เขตร้อน

มหาวิทยาลัยมหิดล

17. Epidemiology and communicable disease control II 3 หน่วยกิต เปิดสอนในคณะ

สาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

18. Non communicable disease 2 หน่วยกิต เปิดสอนในคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

19. วิทยาการระบาด 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ปริญญาโทวิทยาศาสตร์

ในคณะสาธารณสุขศาสตร์ มีสอนวิชาระบาดวิทยาอยู่ในวุฒิการศึกษาต่อไปนี้ ได้แก่ สาขาอนามัยสิ่งแวดล้อม/อนามัยครอบครัว/บริหารงานสาธารณสุข/สุศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์/บริหารโรงพยาบาล/โภชนาวิทยา/บริหารกฎหมายการแพทย์และการสาธารณสุข/โรคติดต่อ / ชีวสถิติ/ อาวุธศาสตร์เขตร้อน / วิทยาการระบาด โดยในสาขาวิชาชีพข้างต้นจะมีสอน กระบวนวิชาทางระบาดวิทยาในวิชาต่อไปนี้

1. Clinical economics 3 หน่วยกิต เปิดสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. Research methodology 3 หน่วยกิต เปิดสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. Research protocol design 3 หน่วยกิต เปิดสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. Principle and method in epidemiology 2 หน่วยกิต เปิดสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. Research methodology in epidemiology 2 หน่วยกิต เปิดสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. ระบาดวิทยา 1 และ 2 กระบวนวิชาละ 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
7. สถิติการแพทย์ 2 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
8. ระเบียบวิธีวิจัย 4 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
9. วิทยานิพนธ์ 20 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
10. Research methodology 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหิดล
11. Principle of epidemiology 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหิดล
12. Epidemiology and communicable 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหิดล
13. Non communicable disease 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหิดล
14. Research methodology in Family Health 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหิดล

ในคณะสาธารณสุขศาสตร์ จาก 10 มหาวิทยาลัย พบหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตร มีสอน 5 กระบวนวิชา
ปริญญาตรี 6 กระบวนวิชา และปริญญาโท 3 กระบวนวิชา โดยในเนื้อหาวิชาระบาดวิทยามีอยู่ในวิชาต่อไปนี้

ประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์

ในคณะสาธารณสุขศาสตร์ มีสอนกระบวนวิชาทางการระบาดวิทยาในวิชาต่อไปนี้

1. วิทยาการระบาด 1, 2 และ 3 กระบวนวิชาละ 2 หน่วยกิต เปิดสอนในวิทยาลัยการสาธารณสุข
2. การสอบสวนโรคระบาด 1 หน่วยกิต เปิดสอนในวิทยาลัยการสาธารณสุข
3. โรคติดต่อ 1 3 หน่วยกิต เปิดสอนในหลักสูตรต่อเนื่องของวิทยาลัยการสาธารณสุข
4. วิทยาการระบาดและการควบคุมโรคติดต่อ 3 หน่วยกิต เปิดสอนในวิทยาลัยการสาธารณสุข
5. วิทยาการระบาดและการควบคุมโรค 6 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

ปริญญาตรีสาธารณสุขศาสตร์

ในคณะสาธารณสุขศาสตร์ มีสอนวิชาระบาดวิทยาอยู่ในวุฒิการศึกษาต่อไปนี้ ในสาขาสาธารณสุขศาสตร์และสาธารณสุข
ศาสตร์ต่อเนื่องโดยในสาขาวิชาชีพขั้นต้น จะมีสอนกระบวนวิชาทางการระบาดวิทยาในวิชาต่อไปนี้

1. วิทยาการระบาด 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. วิทยาการระบาดช่องปาก 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. การสอบสวนโรคระบาด 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
4. วิทยาการระบาดสิ่งแวดล้อม 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น
5. วิทยาการระบาดทางอาชีวอนามัย 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น
6. หลักสูตรระบาดวิทยา 2 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น
7. ระบาดวิทยา 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8. Epidemiology in community health I&II กระบวนวิชาละ 2 หน่วยกิต เปิดสอนใน

มหาวิทยาลัยมหิดล

9. โรคติดต่อ 1 3 หน่วยกิต เปิดสอนในวิทยาลัยการสาธารณสุข
10. วิทยาการระบาดและการควบคุมโรคติดต่อ 3 หน่วยกิต เปิดสอนในวิทยาลัยการสาธารณสุข
11. วิทยาการระบาดและการควบคุมโรค 6 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

ปริญญาโทสาธารณสุขศาสตร์

ในคณะสาธารณสุขศาสตร์ มีสอนวิชาระบาดวิทยาอยู่ในวุฒิการศึกษาต่อไปนี้ ได้แก่ สาขาสาธารณสุขทั่วไป/อนามัยเขตเมือง/
สาธารณสุขมูลฐาน/ทันตสาธารณสุข/การวิจัยสาธารณสุข/ส่งเสริมสุขภาพ/ส่งเสริมโภชนาการ/บริหารโรงพยาบาล/สุศึกษาศาสตร์และพฤติกรรม

ศาสตร์/อนามัยสิ่งแวดล้อม/การบริหารสาธารณสุขมูลฐาน(นานาชาติ) โดยในสาขาวิชาชีพข้างต้นจะมีสอน กระบวนวิชาทางระบาดวิทยาในวิชาต่อไปนี้

1. Principle of epidemiology 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหิดล
2. Statistic method in epidemiology 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหิดล
3. Epidemiological studies in health systems 3 หน่วยกิต เปิดสอนในมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

8. บุคลากรสาธารณสุขที่เรียนวิชาเฉพาะทางสาขาระบาดวิทยา

ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้เปิดสอนวิชาชีพ เฉพาะทางสาขาระบาดวิทยา ในระดับปริญญาโท ประกาศนียบัตร และหลังปริญญา โดยรับนักศึกษาทั้งในและต่างประเทศ จาก 5 มหาวิทยาลัย และ 1 หน่วยงาน (กองระบาดวิทยา) กระทรวงสาธารณสุข พบว่ามี 8 วุฒิการศึกษา ใน 6 หน่วยวิชาการที่สอนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยา ในหลักสูตรเฉพาะทางสาขาระบาดวิทยา ดังตารางที่ 5 โดยมีประวัติความเป็นมาดังนี้

- พ.ศ. 2521 ดำเนินงานโดย มหาวิทยาลัยมหิดล เปิดสอนในหลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วิทยาการระบาด)
- พ.ศ. 2523 ดำเนินงานโดยกองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้เริ่มโครงการศึกษาและฝึกอบรมแพทย์ในสาขาระบาดวิทยา เป็นโครงการฝึกอบรมอยู่นอกสถาบันการศึกษา ได้รับการสนับสนุนจากองค์การอนามัยโลก และศูนย์ควบคุมโรคติดต่อสหรัฐอเมริกา นับเป็นโครงการแรกที่ใช้วิธีการเรียนการสอนระบาดวิทยา โดยการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานในภาคสนาม (Field Epidemiology Training Program = FETP) หลักสูตรนี้ใน พ.ศ. 2527 แพทย์สภาได้อนุมัติจัดตั้ง ให้เป็นสถาบันฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน สาขาเวชศาสตร์ป้องกัน แขนงระบาดวิทยา โดยจะต้องได้รับปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิตมาก่อน
- พ.ศ. 2531 ดำเนินงานโดยมหาวิทยาลัยมหิดล เปิดหลักสูตรเฉพาะทางระบาดวิทยาในระดับปริญญาเอก (ปัจจุบันหยุดดำเนินการชั่วคราวเนื่องจากอาจารย์ลาไปศึกษาต่อ)
- พ.ศ. 2533 ดำเนินงานโดยมหาวิทยาลัยมหิดล เปิดหลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต วิทยาการระบาดทางการแพทย์ (นานาชาติ)
- พ.ศ. 2534 ดำเนินงานโดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เปิดหลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (ระบาดวิทยา) 1 หลักสูตร สำหรับนักศึกษาไทยและนานาชาติ
- พ.ศ. 2535 ดำเนินงานโดยความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยขอนแก่น เปิดหลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาระบาดวิทยาคลินิก (นานาชาติ)
- พ.ศ. 2541 ดำเนินงานโดยกองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข ได้รับความเห็นชอบ จากองค์การอนามัยโลก ให้เป็นศูนย์กลางความร่วมมือพัฒนางานระบาดวิทยาของประเทศในภูมิภาคนี้ จึงได้เปิดหลักสูตรขึ้นอีก 1 หลักสูตร สำหรับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางระบาดวิทยาในโครงการฝึกอบรม “Thailand’s Field Epidemiology Training Program (International)”
- พ.ศ. 2543 ดำเนินงานโดยคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้เปิดหลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาระบาดวิทยาทางการแพทย์

ตารางที่ 5 การศึกษาเฉพาะทางระบาดวิทยา จำแนกตามสถาบัน/วุฒิการศึกษา/หน่วยวิชาการ พ.ศ. 2542 ประเทศไทย

สถาบันการศึกษา	วุฒิการศึกษา	หน่วยวิชาการ
1. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะแพทยศาสตร์	1.วท.ม. (สาขาระบาดวิทยาทางการแพทย์) จะเริ่มเปิดใน พ.ศ. 2543	1. ภาควิชาเวชศาสตร์ครอบครัว
2. มหาวิทยาลัยมหิดล 2.1.คณะเวชศาสตร์เขตร้อน	2.วท.ม.(อายุรศาสตร์เขตร้อน) สาขาระบาดวิทยา	2. ภาควิชาพยาธิโปรโตซัว
2.2 บัณฑิตวิทยาลัย(คณะสาธารณสุขศาสตร์)	3.วท.ม.วิทยาการระบาดทางการแพทย์นานาชาติ (Master of science program in medical epidemiology)	3. ภาควิชาระบาดวิทยา
2.3.บัณฑิตวิทยาลัย(คณะแพทยศาสตร์)	4. วท.ม.วิทยาการระบาด	4. ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกัน

ศิริราชพยาบาล)		และสังคม
3. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คณะแพทยศาสตร์	5. The international programme for master degree in epidemiology	5. ภาควิชาเวชศาสตร์ปฏิบัติ
สถาบันการศึกษา	วุฒิการศึกษา	หน่วยวิชาการ
4. มหาวิทยาลัยมหิดล (คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล) 5. มหาวิทยาลัยขอนแก่น 6. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (วิทยาลัย สาธารณสุข)	6. Master of science in clinical epidemiology (นานาชาติ)	1.หน่วยระบาดวิทยา คลินิก
7. กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	7. ประกาศนียบัตรการศึกษาและฝึกอบรมแพทย์ใน สาขาระบาดวิทยา (FETP = Field Epidemiology Training Program) 8. อนุมัติบัตร แพทย์ประจำบ้าน สาขา เวชศาสตร์ ป้องกัน แขนงระบาดวิทยา(เรียน FETP และ สม.) 9. ประกาศนียบัตร การฝึกอบรม Thailand's Field Epidemiology Training Program(International)	1.กลุ่มงานพัฒนานักระบาด วิทยา

หมายเหตุ: ในวุฒิการศึกษาหมายเลข 1, 3, 5, 6, 7, 9 จะรับเฉพาะวิชาชีพแพทย์ในวุฒิการศึกษา หมายเลข 2, 4 จะรับนักวิชาการ และบุคลากร
สาธารณสุขด้านการแพทย์

ปัจจุบันในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ได้ให้ความสนใจวิชาระบาดวิทยาเป็นจำนวนมาก เพื่อให้มีการจัดระบบคุณภาพการพัฒนากำลังคนด้าน
ระบาดวิทยาของกระทรวงสาธารณสุข จึงควรคำนึงถึงประเด็นสำคัญ 3 ประการ คือ การวางแผนกำลังคน การผลิตกำลังคน และการบริหาร
จัดการกำลังคน โดยพิจารณาดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยา

ในการศึกษาสถาบันที่มีการพัฒนาบุคลากรทางสาธารณสุขครั้งนี้ ได้รวบรวมข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนกระบวนวิชาทางระบาด
วิทยาของสถาบันการศึกษา จากอาจารย์ที่รับผิดชอบการสอนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยา ทั้งหมด 27 แห่ง ในเรื่อง การปรับปรุงการเรียนการ
สอน ได้แก่ วิชาพื้นฐานที่นักศึกษาควรได้รับก่อนเรียน การปรับ เพิ่ม ลดเนื้อหาหลักสูตร การพัฒนาศักยภาพอาจารย์ที่สอนวิชาระบาดวิทยา
ข้อเสนอแนะการนำความรู้ทางระบาดวิทยาไปใช้ปฏิบัติงานได้จริง ดังนี้

วิชาพื้นฐานที่นักศึกษาควรได้รับก่อนเรียน คือ ชีววิทยา จุลชีววิทยา พยาธิวิทยา ประสาท สรีรวิทยา ภูมิคุ้มกัน พืชวิทยา โรคติดต่อ ชีวสถิติ
ระบบสาธารณสุขและการบริหาร ภาษาอังกฤษ ข้อมูลข่าวสาร การใช้คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์สังคม ระเบียบวิธีการวิจัยเบื้องต้น

หลักสูตร(การปรับ/เพิ่ม/ลดเนื้อหา)

1. ควรเพิ่มเนื้อหาการประยุกต์ใช้งานและระบาดวิทยาสิ่งแวดล้อม การวิเคราะห์ปัญหาสาธารณสุข ระบาดวิทยาสังคม การสอบสวน
การใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ การนำเสนอ โรคพื้นฐานทางระบาดวิทยา รูปแบบการศึกษาทางระบาดวิทยา การศึกษาวิจัยทางระบาดวิทยา การ
ใช้คอมพิวเตอร์ การอ่านรายงานและการวิจารณ์
2. เพิ่มเวลาการฝึกปฏิบัติ
3. ควรเป็นวิชาเฉพาะและวิชาเลือกเสรี ค่าคะแนน 1 - 2 หน่วยกิต
4. ควรให้มีเนื้อหาทันสมัย

การพัฒนาศักยภาพของอาจารย์

1. เพิ่มความรู้โดย อบรม/ประชุม/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการระบาดวิทยา
2. ทำการศึกษาวิจัยทางระบาดวิทยา
3. พัฒนาเนื้อหาการสอนและเทคนิคการสอนสม่ำเสมอ
4. ติดตามข่าวปัญหาสาธารณสุขให้ทันเหตุการณ์
5. สามารถวิเคราะห์ และแปลผลข้อมูลทางระบาดวิทยา
6. ผ่านการอบรมเฉพาะทางระบาดวิทยา การประยุกต์ และการใช้โปรแกรมทางระบาดวิทยา
7. ดูงาน และนำวิธีการฝึกภาคสนามงานทางระบาดวิทยามาสอนนักศึกษา
8. ควรมีความรู้วิชาระบาดวิทยาสิ่งแวดล้อม ภาษาอังกฤษ
9. ควรมีสมาคมหรือเครือข่ายทางระบาดวิทยา

ข้อเสนอแนะการใช้ความรู้ระบาดวิทยาให้สามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริง

1. ในระดับปริญญาตรี ควรให้ความรู้พื้นฐานเพื่อนำไปประยุกต์ใช้งานด้านอื่น
2. ควรนำประสบการณ์งานระบาดวิทยามาใช้ในการแก้ปัญหาสาธารณสุข
3. ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบงานระบาดวิทยากับสถาบันการศึกษา ในการทำหลักสูตร และกำหนดวิชาที่สำคัญให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

4. หน่วยงานควรสนับสนุนเอกสารข้อมูลแก่ สถาบันการศึกษา
5. ผลิตสื่อการสอนวิชาสอบสวนโรคให้มากขึ้น
6. พัฒนาเอกสารนำเอาประสบการณ์เป็นตัวอย่าง และให้นักศึกษาค้นคว้ามากขึ้น
7. ลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาในหลักสูตรปริญญาโท
8. เปิดหลักสูตรสำหรับผู้ปฏิบัติงานมากขึ้นเพื่อเพิ่มความรู้และทราบความก้าวหน้า
9. ปรับปรุงหลักสูตรให้ได้มาตรฐานและสามารถวัดผลคะแนนได้
10. จัดเป็นวิชาบังคับเอก และขยายผลให้เป็นวิชาเลือกเสรี เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาเอกวิชาอื่นได้เลือกเรียน
11. ในระดับปริญญาโท เน้นการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลด้านระบาดวิทยา ให้มีการค้นคว้าและอภิปรายงานวิจัย ทั้งในและต่างประเทศ
12. ควรให้ความสำคัญ ในการฝึกปฏิบัติจริงในวิชา การเฝ้าระวัง การสอบสวนโรค การวิจัย และการประยุกต์ใช้

อภิปรายสรุปและข้อเสนอแนะ

1. จากข้อมูลพบสถาบันการศึกษามีการสอนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยา ใน 115 จุดการศึกษา โดยสอนมากใน มหาวิทยาลัยมหิดล ร้อยละ 42.2 (49) สำหรับอีก 26 สถาบัน แต่ละแห่งจะสอนระหว่าง 1 - 9 จุดการศึกษา โดยนักศึกษาส่วนใหญ่จะศึกษาในสาขา พยาบาล สาธารณสุขศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ดังนั้น จึงควรขยายการสอนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยา ในจุดการศึกษาอื่น ให้ทั่วถึงทุกระดับในอีกหลาย วิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ สัตวแพทย์ เกษตรกร นักการศึกษา สาขาพลศึกษา และสุขศึกษา

2. จากการศึกษามพบสถาบันการศึกษาสอนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยาถึง 129 กระบวนวิชา โดยส่วนใหญ่ สอนให้กับนักศึกษาในสาขา สาธารณสุข วิทยาศาสตร์ พยาบาล สำหรับสาขาวิชาชีพอื่น ยังมีสอนน้อย

สถาบันการศึกษาควรร่วมมือกันในการสร้างหลักสูตรทางระบาดวิทยาที่เหมาะสม ขยายทั่วถึงทุกวิชาชีพ โดยหลักสูตรควรมีเอกภาพในการให้ความรู้ทางระบาดวิทยาสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงในแต่ละสาขาวิชาชีพ รวมทั้งความสามารถในการปฏิบัติงานระบาดวิทยาร่วมกัน ไม่เกิดความซ้ำซ้อนและดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดให้มีศูนย์รวมทางด้านระบาดวิทยา ในรูปองค์กร สมาคม หรือเครือข่ายงานด้านระบาดวิทยาเพื่อให้เป็นตลาดวิชาการ ซึ่งจะก่อเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในเรื่ององค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมไปถึงการให้บริการด้านเอกสาร ข้อมูลทางระบาดวิทยาในทุกด้านได้ทั่วถึงทั้งประเทศ

3. จากการศึกษามพบเกือบครึ่งของจำนวนกระบวนวิชาทางระบาดวิทยา จะสอนในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 46.5 รองลงมา ปริญญาโท ร้อยละ 27.9 และปริญญาเฉพาะทางสาขาระบาดวิทยา ร้อยละ 17.8 ต่ำกว่าปริญญาตรีและหลังปริญญา ร้อยละ 7.8 สำหรับหลักสูตรปริญญาโท

สาขาระบาดวิทยาส่วนใหญ่จะรับแพทย์เข้าศึกษา จึงควรเพิ่มความเชี่ยวชาญด้านระบาดวิทยาเฉพาะด้านให้กับนักวิชาการในวิชาชีพอื่น อาทิเช่น ระบาดวิทยาสังคม ระบาดวิทยาจากสิ่งแวดล้อมและการประกอบอาชีพ ระบาดวิทยาโรคเรื้อรัง เป็นต้น

ดังนั้น จึงควรนำผลการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ สังเคราะห์ เนื้อหาหลักสูตรทุกระดับในแต่ละสาขาอาชีพ เพื่อให้ทราบสภาพปัญหา ร่วมกันและนำไปใช้ในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เพื่อกำหนดคุณลักษณะการสอนทุกระดับให้มีเนื้อหาวิชาการ เป็นไปอย่างเหมาะสมตาม ขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้และนำไปใช้ในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น

4. กระบวนวิชาทางระบาดวิทยาที่สอนในแต่ละวิชาชีพส่วนใหญ่มีค่าคะแนน 2 และ 3 หน่วยกิต ร้อยละ 41.8 และ 38.8 ตามลำดับ เนื้อหาวิชา ประกอบด้วย เรื่อง ระบาดวิทยาพื้นฐาน ชีวสถิติ สำหรับการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงมีน้อย จึงควรปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับการฝึกปฏิบัติงานจริง โดยเฉพาะเรื่องการเฝ้าระวัง การสอบสวนโรค การศึกษาวิจัยทางระบาดวิทยา และการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลทางระบาดวิทยาโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งในการปรับปรุงกระบวนวิชาทางระบาดวิทยา ควรมีอิสระที่จะพัฒนาหลักสูตรได้ ภายใต้ความต้องการแต่ละวิชาชีพ โดยมีเนื้อหาอยู่บนบรรทัดฐานหลักการคิดร่วมกัน โดยควรมีการประชุมติดตามเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

5. ในปัจจุบันมีอุปสรรคในเรื่อง การผลิตและพัฒนาการบริหารจัดการกำลังคน อย่างเป็นระบบในบุคลากรสาธารณสุขของประเทศ จากการศึกษาพบว่า ระบบการบริหารจัดการการพัฒนาศักยภาพของกระทรวงสาธารณสุขนั้น ในแต่ละหน่วยงานจะดำเนินการเอง มีระบบหลักสูตรหลายมาตรฐาน ขาดวิสัยทัศน์ในภาพรวม และไม่ชัดเจนในกลไกการทำงานร่วมกันให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเชื่อมโยงงานทั้งหมดในพื้นที่ ได้แก่ เรื่องการปฏิบัติงาน ประสานงาน และการบริหารจัดการระหว่างบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในแต่ละวิชาชีพ จึงควรนำประเด็นนี้ มาพิจารณาเพื่อที่สามารถพัฒนาความรู้ทางระบาดวิทยา ในการทำแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

บทบรรณาธิการ โดย นายแพทย์ จเด็จ ดิษฐ์

การสะท้อนภาพของศาสตร์ทางด้านระบาดวิทยาในประเทศไทย แสดงให้เห็นถึงแนวทางหรือเจตนารมณ์ในการลงทุนด้านสุขภาพของประเทศ จากการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ความรู้ทางระบาดวิทยาในสถาบันการศึกษาของประเทศ พบว่า ได้มีความพยายามในการผลิตนักศึกษาและการพัฒนาความรู้ทางระบาดวิทยาในบุคลากรสาธารณสุขของประเทศ ซึ่งการศึกษาดังกล่าว จะสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นไปในการดำเนินงานในอนาคต โดยจะสนองความต้องการในการศึกษาสุขภาพปัญหา เพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพได้กว้างขวาง ตั้งแต่ระดับภูมิภาค จนถึงประเทศ

การศึกษาดังกล่าว บอกรายละเอียดในส่วนของสถาบันการศึกษาและรายละเอียดของหัวข้อวิชาการไว้ชัดเจน สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องในลำดับต่อไปได้ โดยการศึกษาบอกถึงสถาบันการศึกษา ที่มีการเรียนการสอนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จนถึงปริญญาเอก

นอกจากนี้ ยังชี้ให้เห็นถึงกระบวนการศึกษาความรู้ทางระบาดวิทยาบางส่วน ซึ่งมีความจำเป็นต้องมีการปรับกระบวนการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การปรับคงจะต้องขึ้นอยู่กับผู้เกี่ยวข้องหลายระดับ ในการที่จะให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติด้านสุขภาพ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัย วิทยาลัย ทั้งของรัฐบาลและเอกชนทั้งหมด 27 แห่งที่ให้ข้อมูล กองระบาดวิทยา องค์การอนามัยโลก ที่ให้การสนับสนุนการศึกษาค้นคว้า

เอกสารอ้างอิง

1. กองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข. หลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน ในสาขา เวชศาสตร์ป้องกัน แขนงระบาดวิทยา พ.ศ. 2542.
2. โครงการสวัสดิการวิชาการ สถาบันพระบรมราชชนก. คำบรรยาย เรื่อง การศึกษาการพัฒนาที่ยั่งยืน ของ พระธรรมปิฎก และ นพ. ประเวศ วะสี กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2540.
3. โครงการสวัสดิการวิชาการ สถาบันพระบรมราชชนก. คำบรรยายและข้อเขียนทางวิชาการ เรื่อง สร้างคนสร้างปัญญา กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2539.
4. โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและการปฏิบัติ . จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2539 .

5. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล คู่มือนักศึกษาใหม่ ปีการศึกษา 2541. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ คู่มือและหลักสูตรปีการศึกษา 2540.

6. รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพระหว่างประจำการ ของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2542.

7. วันทนีย์ วัฒนาสุรกิตต์ . การศึกษาและฝึกอบรมทางระบาดวิทยาในประเทศไทย. กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2538.

8. สมัชชาสาธารณสุขไทย ครั้งที่ 1. การพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข พ.ศ. 2531.

9. สถาบันพระบรมราชชนก. กิ่งศตวรรษการศึกษาและการพัฒนากำลังคนของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2541.

รายงานโรคที่ต้องเฝ้าระวัง

DISEASE UNDER SURVEILLANCE

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ๆ ประเทศไทย, กันยายน 2544

Table 1 Number of cases of disease under surveillance by comparison to the same period of previous year , Thailand , September 2001

DISEASE	Sep. 2001 cases	Aug. 2001 cases	Sep. 2000 cases	Aug. 2000 cases	median Sep. 1997 - 2001 cases	Jan.- Sep. 2001			
						cases	deaths	Case rate (100,000 pop)	C.F.R (%)
Diphtheria	-	-	2	1	3	5	1	0.01	20.00
Pertussis	1	-	3	2	10	41	-	0.07	-
Tetanus neonatorum	-	-	2	3	5	8	1	0.01	12.50
Acute Flaccid Paralysis	9	32	35	30	-	209	6	1.29	2.87
Poliomyelitis	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Measles - Total	72	470	286	124	409	3845	2	6.23	0.05
Mumps	66	336	600	348	1269	5281	1	8.56	0.02
Rubella	3	21	175	23	95	580	-	0.94	-
Dengue Haem. fever -total	1321	10320	523	457	4270	85146	140	138.00	0.16
with shock syndrome	14	183	11	12	50	1556	85	2.52	5.46
Encephalitis	1	21	31	23	36	253	11	0.41	4.35
Chickenpox	99	736	6178	1678	1666	23001	-	37.28	-
Haem.conjunctivitis	801	4714	9211	5797	10973	56661	-	91.83	-
Diarrhoea -acute	5991	39745	109679	56909	64983	648542	125	1051.12	0.02
Food poisoning	665	6152	12920	5958	7821	85685	6	138.87	0.01
Dysentery	133	1410	3904	1962	3088	24462	-	39.65	-
Enteric fever	42	512	843	470	1142	6739	1	10.92	0.01
Hepatitis	25	268	602	357	705	3828	11	6.20	0.29
Influenza	274	2116	4097	2799	3781	23573	-	38.21	-
Pneumonia	1117	8515	13488	7987	17042	76581	633	124.12	0.83
Malaria	20	552	5119	4109	4044	20191	48	32.72	0.24
Meningococcal M.	1	4	11	5	5	56	6	0.09	10.71
Scrub typhus	17	267	141	144	316	2244	5	3.64	0.22
Rabies	-	2	7	7	5	21	21	0.03	100.00
Anthrax	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Trichinosis	1	1	4	16	3	19	-	0.03	-
Leptospirosis	252	1151	190	354	481	4566	79	7.40	1.73
Tuberculosis -total	109	813	4060	1172	2379	16459	138	26.68	0.84
Tuberculosis -pulmonary	96	671	3629	1047	2070	14026	105	22.73	0.75
Leprosy	4	5	175	11	40	287	1	0.47	0.35
STDs	66	601	1521	927	1588	7967	-	12.91	-
Insecticide poisoning	25	110	230	115	430	1646	10	2.67	0.61

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ป่วยสะสมด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวังเป็นรายจังหวัด , ประเทศไทย , กันยายน 2544

Table 2 Cumulative Cases of diseases under Surveillance by Province , Thailand , September 2001

PROVINCES	DIPHTHERIA		PERTUSSIS		TETANUS NEO.		A.F.P.				MEASLES		MID YEAR POPULATION
	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CLINICAL POLIO*	NON POLIO AFP	PENDING	NON POLIO AFP RATE	CASES	DEATH	
TOTAL	5	1	41	-	8	1	-	181	28	1.12	3845	2	61661701
01.BANGKOK METRO POLIS	1	-	-	-	-	-	-	7	2	0.63	275	1	5662499
CENTRAL REGION	2	-	13	-	1	-	-	43	9	1.27	737	-	20004696
ZONE.01	-	-	1	-	-	-	-	9	-	1.21	116	-	3470329
02.SAMUT PRAKAN	-	-	-	-	-	-	-	4	-	2.02	26	-	977388
03.NONHABURI	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	42	-	839029
04.PATHUM THANI	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1.43	9	-	633994
05.AYUTTHAYA	-	-	-	-	-	-	-	1	-	0.59	24	-	730391
06.ANG THONG	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2.87	15	-	289527
ZONE.02	1	-	6	-	-	-	-	11	4	1.52	183	-	3042675
07.SUPHAN BURI	1	-	1	-	-	-	-	6	1	2.87	46	-	855823
08.SING BURI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	224103
09.SARABURI	-	-	2	-	-	-	-	1	1	0.69	69	-	607042
10.LOP BURI	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1.69	40	-	760854
11.CHA1 NAT	-	-	2	-	-	-	-	1	1	1.25	14	-	351618
12.NAKHON NAYOK	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	13	-	243235
ZONE.03	-	-	5	-	1	-	-	18	4	1.89	283	-	3897811
13.CHON BURI	-	-	-	-	-	-	-	4	1	1.78	44	-	1059756
14.CHACHOENGSAO	-	-	1	-	-	-	-	2	-	1.26	37	-	637665
15.RAYONG	-	-	-	-	1	-	-	4	1	3.23	15	-	513984
16.CHANTHABURI	-	-	3	-	-	-	-	3	1	2.61	14	-	490039
17.TRAT	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1.7	19	-	224056
18.PRACHIN BURI	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1.73	142	-	441162
19.SA KAE0	-	-	1	-	-	-	-	2	-	1.31	12	-	531149
ZONE.04	1	-	1	-	-	-	-	5	1	0.51	155	-	3931382
20.SAMUT SAKHON	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	-	421738
21.SAMUT SONGKHRAM	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2.04	9	-	205696
22.NAKHON PATHOM	-	-	-	-	-	-	-	1	-	0.54	31	-	774276
23.RATCHABURI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	-	817793
24.KANCHANABURI	-	-	-	-	-	-	-	2	1	0.95	36	-	778456
25.PHETCHABURI	-	-	-	-	-	-	-	1	-	0.9	16	-	456233
26.PRACHUAP KHIRI KHAN	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	17	-	477190
NORTHEASTERN REGION	2	1	24	-	5	1	-	70	11	1.13	898	-	21379428
ZONE.05	-	-	7	-	-	-	-	36	1	1.67	471	-	7510248
27.NAKHON RATCHASIMA	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	68	-	2540662
28.CHA1YAPHUM	-	-	1	-	-	-	-	8	1	2.66	307	-	1127552
29.MAHA SARAKHAM	-	-	1	-	-	-	-	9	-	3.49	48	-	940402
30.BURI RAM	-	-	1	-	-	-	-	13	-	2.83	32	-	1520419
31.SURIN	-	-	-	-	-	-	-	6	-	1.42	16	-	1381213
ZONE.06	1	-	8	-	3	1	-	17	3	0.8	276	-	7374731
32.KHON KAEN	-	-	3	-	-	-	-	4	-	0.85	46	-	1747730
33.SAKON NAKHON	-	-	-	-	1	1	-	2	-	0.59	3	-	1094615
34.KALASIN	-	-	5	-	-	-	-	1	-	0.36	16	-	984046
35.NONG KHAI	-	-	-	-	1	-	-	4	1	1.45	7	-	899506
36.LOEI	-	-	-	-	-	-	-	1	1	0.58	168	-	633856
37.UDON THANI	1	-	-	-	-	-	-	4	-	0.9	19	-	1520651
38.NONG BUA LAM PHU	-	-	-	-	1	-	-	1	1	0.66	17	-	494327

* UNABLE TO EXCLUDE BY LAB

PROVINCES	DIPHTHERIA		PERTUSSIS		TETANUS NEO.		A.F.P.				MEASLES		MID YEAR POPULATION
	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CLINICAL POLIO*	NON POLIO AFP	PENDING	NON POLIO AFP RATE	CASES	DEATH	
ZONE.07	1	1	9	-	2	-	-	17	7	0.88	151	-	6494449
39.NAKHON PHANOM	-	-	-	-	-	-	-	2	2	0.91	54	-	714779
40.ROI ET	-	-	-	-	-	-	-	3	3	0.81	33	-	1320824
41.SI SA KET	1	1	3	-	2	-	-	2	2	0.45	17	-	1445356
42.UBON RATCHATHANI	-	-	2	-	-	-	-	5	-	0.96	9	-	1759548
43.YASOTHON	-	-	1	-	-	-	-	2	-	1.24	13	-	554964
44.MUKDAHAN	-	-	1	-	-	-	-	1	-	0.96	2	-	333035
45.AMNAT CHAROEN	-	-	2	-	-	-	-	2	-	1.81	23	-	365943
NORTHERN REGION	-	-	-	-	1	-	-	44	4	1.52	536	-	12124939
ZONE.08	-	-	-	-	-	-	-	8	-	0.94	262	-	3336513
46.TAK	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1.49	110	-	484678
47.SUKHOTHAI	-	-	-	-	-	-	-	1	-	0.65	41	-	627585
48.UTHAI THANI	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1.2	26	-	332063
49.KAMPHAENG PHET	-	-	-	-	-	-	-	2	-	0.95	62	-	765876
50.NAKHON SAWAN	-	-	-	-	-	-	-	2	-	0.75	23	-	1126311
ZONE.09	-	-	-	-	-	-	-	16	3	1.61	162	-	3974412
51.NAN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	-	489505
52.PHRAE	-	-	-	-	-	-	-	1	2	0.94	15	-	492607
53.UTTARADIT	-	-	-	-	-	-	-	1	1	0.88	17	-	485025
54.PHITSANULOK	-	-	-	-	-	-	-	5	-	2.29	50	-	868138
55.PHETCHABUN	-	-	-	-	-	-	-	5	-	1.79	57	-	1040731
56.PHICHIT	-	-	-	-	-	-	-	4	-	2.64	10	-	598406
ZONE.10	-	-	-	-	1	-	-	20	1	1.9	112	-	4814014
57.CHIANG RAI	-	-	-	-	1	-	-	4	-	1.38	40	-	1265091
58.PHAYAO	-	-	-	-	-	-	-	5	-	4.3	4	-	515128
59.CHIANG MAI	-	-	-	-	-	-	-	6	-	1.86	14	-	1587465
60.MAE HONG SON	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1.47	18	-	232483
61.LAMPANG	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1.15	21	-	806762
62.LAMPHUN	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2.37	15	-	407085
SOUTHERN REGION	-	-	4	-	1	-	-	17	2	0.67	1399	1	8152638
ZONE.11	-	-	3	-	-	-	-	12	1	1	445	-	3862069
63.CHUMPHON	-	-	-	-	-	-	-	3	-	2.26	8	-	458297
64.RANONG	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1.95	14	-	158185
65.SURAT THANI	-	-	-	-	-	-	-	1	-	0.38	328	-	886979
66.PHANGNGA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	233179
67.PHUKET	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	241489
68.KRABI	-	-	2	-	-	-	-	1	-	0.82	4	-	358383
69.NAKHON SI THAMMARAT	-	-	-	-	-	-	-	6	1	1.22	83	-	1525557
ZONE.12	-	-	1	-	1	-	-	5	1	0.37	954	1	4290569
70.PHATTHALUNG	-	-	-	-	-	-	-	1	-	0.63	144	-	502662
71.TRANG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	-	587930
72.SONGKHLA	-	-	-	-	-	-	-	1	1	0.28	255	-	1223833
73.SATUN	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1.13	63	-	260127
74.PATTANI	-	-	-	-	1	-	-	2	-	1.02	147	-	608276
75.YALA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	105	-	436092
76.NARATHIWAT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	222	1	671649

* UNABLE TO EXCLUDE BY LAB

PROVINCES	MUMPS		RUBELLA		D.H.F		ENCEPHALITIS		CHICKENPOX		H.CONJUNCTIVITIS	
	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH
TOTAL	5281	1	580	-	85146	140	253	11	23001	-	56661	-
01.BANGKOK METRO POLIS	165	1	60	-	12310	23	4	-	1087	-	2626	-
CENTRAL REGION	1183	-	340	-	28511	49	63	2	5332	-	9952	-
ZONE.01	111	-	34	-	5224	6	14	1	725	-	1196	-
02.SAMUT PRAKAN	49	-	3	-	1752	3	1	-	191	-	559	-
03.NONTHABURI	17	-	5	-	2093	2	5	1	176	-	147	-
04.PATHUM THANI	7	-	7	-	349	-	-	-	45	-	25	-
05.AYUTTHAYA	20	-	16	-	401	-	5	-	174	-	241	-
06.ANG THONG	18	-	3	-	629	1	3	-	139	-	224	-
ZONE.02	181	-	62	-	5549	10	11	1	1311	-	2441	-
07.SUPHAN BURI	38	-	9	-	1037	6	6	1	241	-	331	-
08.SING BURI	14	-	1	-	226	-	-	-	132	-	106	-
09.SARABURI	36	-	41	-	1236	1	3	-	440	-	1275	-
10.LOP BURI	48	-	9	-	2178	2	1	-	315	-	589	-
11.CHAI NAT	35	-	-	-	247	-	1	-	98	-	100	-
12.NAKHON NAYOK	10	-	2	-	625	1	-	-	85	-	40	-
ZONE.03	205	-	185	-	9996	18	20	-	1717	-	2817	-
13.CHON BURI	28	-	144	-	3978	7	4	-	364	-	699	-
14.CHACHOENGSAO	46	-	3	-	895	4	5	-	287	-	463	-
15.RAYONG	51	-	16	-	1523	-	2	-	313	-	203	-
16.CHANTHABURI	16	-	8	-	1275	2	4	-	287	-	452	-
17.TRAT	25	-	6	-	142	1	2	-	114	-	213	-
18.PRACHIN BURI	22	-	6	-	1337	2	3	-	233	-	389	-
19.SA KAE0	17	-	2	-	846	2	-	-	119	-	398	-
ZONE.04	686	-	59	-	7742	15	18	-	1579	-	3498	-
20.SAMUT SAKHON	12	-	6	-	638	1	2	-	230	-	910	-
21.SAMUT SONGKHRAM	11	-	3	-	371	1	1	-	170	-	348	-
22.NAKHON PATHOM	387	-	23	-	2440	4	5	-	315	-	711	-
23.RATCHABURI	78	-	17	-	1913	2	4	-	296	-	424	-
24.KANCHANABURI	46	-	6	-	684	1	-	-	268	-	395	-
25.PHETCHABURI	57	-	-	-	672	2	5	-	85	-	206	-
26.PRACHUAP KHIRI KHAN	95	-	4	-	1024	4	1	-	215	-	504	-
NORTHEASTERN REGION	1178	-	63	-	14266	20	83	2	7246	-	19740	-
ZONE.05	451	-	32	-	7058	11	41	1	3231	-	6843	-
27.NAKHON RATCHASIMA	148	-	7	-	2843	6	13	1	1495	-	1768	-
28.CHAIPHUM	43	-	17	-	1151	1	11	-	374	-	1373	-
29.MAHA SARAKHAM	89	-	4	-	1013	2	13	-	322	-	1125	-
30.BURI RAM	142	-	1	-	866	-	4	-	660	-	1495	-
31.SURIN	29	-	3	-	1185	2	-	-	380	-	1082	-
ZONE.06	465	-	16	-	4287	5	30	1	2375	-	9624	-
32.KHON KAEN	80	-	3	-	1371	2	9	-	473	-	2985	-
33.SAKON NAKHON	36	-	1	-	355	-	1	-	177	-	437	-
34.KALASIN	38	-	4	-	819	-	11	1	448	-	1138	-
35.NONG KHAI	34	-	-	-	223	1	-	-	150	-	572	-
36.LOEI	47	-	4	-	493	-	2	-	385	-	741	-
37.UDON THANI	71	-	4	-	783	1	4	-	497	-	2972	-
38.NONG BUA LAM PHU	159	-	-	-	243	1	3	-	245	-	779	-

PROVINCES	MUMPS		RUBELLA		D.H.F		ENCEPHALITIS		CHICKENPOX		H.CONJUNCTIVITIS	
	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH
ZONE.07	262	-	15	-	2921	4	12	-	1640	-	3273	-
39.NAKHON PHANOM	51	-	6	-	172	-	2	-	301	-	739	-
40.ROI ET	51	-	4	-	562	-	4	-	409	-	1075	-
41.SI SA KET	48	-	1	-	1499	3	2	-	187	-	196	-
42.UBON RATCHATHANI	24	-	2	-	151	-	1	-	232	-	241	-
43.YASOTHON	28	-	2	-	313	1	-	-	109	-	248	-
44.MUKDAHAN	18	-	-	-	96	-	2	-	156	-	184	-
45.AMNAT CHAROEN	42	-	-	-	128	-	1	-	246	-	590	-
NORTHERN REGION	1320	-	58	-	17913	24	60	3	5631	-	14682	-
ZONE.08	261	-	19	-	7382	10	20	1	1360	-	4044	-
46.TAK	60	-	2	-	1206	-	5	-	272	-	1432	-
47.SUKHOTHAI	54	-	5	-	1371	-	2	-	334	-	949	-
48.UTHAI THANI	25	-	2	-	1061	2	-	-	119	-	234	-
49.KAMPHAENG PHET	77	-	4	-	2265	7	9	1	375	-	1015	-
50.NAKHON SAWAN	45	-	6	-	1479	1	4	-	260	-	414	-
ZONE.09	436	-	25	-	8211	10	24	-	1622	-	4097	-
51.NAN	211	-	6	-	151	-	3	-	349	-	1748	-
52.PHRAE	16	-	1	-	421	-	1	-	168	-	454	-
53.UTTARADIT	13	-	3	-	1055	2	3	-	257	-	505	-
54.PHITSANULOK	105	-	1	-	3216	6	15	-	419	-	623	-
55.PHETCHABUN	57	-	13	-	2068	2	1	-	230	-	510	-
56.PHICHIT	34	-	1	-	1300	-	1	-	199	-	257	-
ZONE.10	623	-	14	-	2320	4	16	2	2649	-	6541	-
57.CHIANG RAI	347	-	1	-	371	-	12	1	948	-	2330	-
58.PHAYAO	129	-	5	-	458	-	1	-	227	-	591	-
59.CHIANG MAI	33	-	-	-	819	3	-	-	422	-	1223	-
60.MAE HONG SON	11	-	2	-	35	-	2	-	155	-	799	-
61.LAMPANG	38	-	2	-	365	1	-	-	395	-	801	-
62.LAMPHUN	65	-	4	-	272	-	1	1	502	-	797	-
SOUTHERN REGION	1435	-	59	-	12146	24	43	4	3705	-	9661	-
ZONE.11	543	-	25	-	4687	15	28	4	1585	-	3126	-
63.CHUMPHON	32	-	3	-	278	4	-	-	131	-	180	-
64.RANONG	13	-	2	-	58	-	3	1	96	-	230	-
65.SURAT THANI	63	-	5	-	1779	6	2	1	439	-	374	-
66.PHANGNGA	6	-	1	-	138	-	-	-	86	-	162	-
67.PHUKET	118	-	3	-	151	-	1	-	341	-	544	-
68.KRABI	30	-	1	-	115	1	2	-	79	-	307	-
69.NAKHON SI THAMMARAT	281	-	10	-	2168	4	20	2	413	-	1329	-
ZONE.12	892	-	34	-	7459	9	15	-	2120	-	6535	-
70.PHATTHALUNG	109	-	2	-	356	1	5	-	183	-	454	-
71.TRANG	241	-	-	-	1371	1	4	-	399	-	1297	-
72.SONGKHLA	128	-	23	-	3439	2	2	-	542	-	1355	-
73.SATUN	36	-	2	-	197	-	1	-	99	-	195	-
74.PATTANI	57	-	2	-	829	3	-	-	265	-	839	-
75.YALA	31	-	3	-	476	-	2	-	202	-	452	-
76.NARATHIWAT	290	-	2	-	791	2	1	-	430	-	1943	-

PROVINCES	ACUTE DIARRHOEA		F.POSIONING		DYSENTERY		ENTERIC FEVER		HEPATITIS		INFLUENZA	
	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH
TOTAL	648542	125	85685	6	24462	-	6739	1	3828	11	23573	-
01.BANGKOK METRO POLIS	24767	13	2116	-	171	-	138	1	711	-	849	-
CENTRAL REGION	159213	32	17776	4	3323	-	1089	-	810	3	6099	-
ZONE.01	23206	8	2583	-	509	-	133	-	116	-	526	-
02.SAMUT PRAKAN	5643	3	1104	-	285	-	10	-	18	-	114	-
03.NONTHABURI	5927	2	478	-	84	-	13	-	67	-	193	-
04.PATHUM THANI	1692	-	142	-	21	-	5	-	8	-	126	-
05.AYUTTHAYA	5072	1	699	-	93	-	17	-	17	-	34	-
06.ANG THONG	4872	2	160	-	26	-	88	-	6	-	59	-
ZONE.02	43062	11	3728	2	1160	-	144	-	139	2	630	-
07.SUPHAN BURI	8499	-	788	-	112	-	7	-	19	-	125	-
08.SING BURI	2257	5	142	-	65	-	10	-	35	1	73	-
09.SARABURI	13366	3	809	2	320	-	52	-	34	-	171	-
10.LOP BURI	12779	-	842	-	401	-	66	-	33	1	110	-
11.CHA1 NAT	3297	2	255	-	45	-	4	-	11	-	38	-
12.NAKHON NAYOK	2864	1	892	-	217	-	5	-	7	-	113	-
ZONE.03	47303	8	6875	1	902	-	637	-	291	1	2166	-
13.CHON BURI	9343	1	849	-	96	-	14	-	63	-	500	-
14.CHACHOENGSAO	9698	1	946	-	136	-	21	-	50	-	317	-
15.RAYONG	9872	2	2810	-	267	-	7	-	45	1	354	-
16.CHANTHABURI	5893	-	829	1	162	-	12	-	56	-	708	-
17.TRAT	1938	-	304	-	74	-	462	-	22	-	74	-
18.PRACHIN BURI	6715	2	907	-	81	-	8	-	47	-	199	-
19.SA KAE0	3844	2	230	-	86	-	113	-	8	-	14	-
ZONE.04	45642	5	4590	1	752	-	175	-	264	-	2777	-
20.SAMUT SAKHON	5365	2	568	-	62	-	4	-	8	-	137	-
21.SAMUT SONGKHRAM	4571	-	109	-	66	-	6	-	12	-	141	-
22.NAKHON PATHOM	10659	-	1523	-	152	-	48	-	92	-	722	-
23.RATCHABURI	8028	1	598	-	55	-	17	-	49	-	665	-
24.KANCHANABURI	7364	-	800	-	191	-	14	-	66	-	358	-
25.PHETCHABURI	3514	1	247	-	115	-	41	-	20	-	411	-
26.PRACHUAP KHIRI KHAN	6141	1	745	1	111	-	45	-	17	-	343	-
NORTHEASTERN REGION	222381	28	45270	1	12873	-	1326	-	926	3	5443	-
ZONE.05	75398	16	11027	-	2997	-	465	-	324	1	2329	-
27.NAKHON RATCHASIMA	25482	8	5068	-	657	-	183	-	128	1	441	-
28.CHA1YAPHUM	13898	2	1216	-	531	-	61	-	37	-	220	-
29.MAHA SARAKHAM	14068	5	2322	-	1023	-	34	-	26	-	734	-
30.BURI RAM	13433	1	1152	-	452	-	154	-	114	-	731	-
31.SURIN	8517	-	1269	-	334	-	33	-	19	-	203	-
ZONE.06	92027	8	18283	1	5653	-	560	-	325	2	1978	-
32.KHON KAEN	27663	-	4324	-	1558	-	40	-	76	2	351	-
33.SAKON NAKHON	7615	-	535	-	230	-	190	-	25	-	61	-
34.KALASIN	14900	-	1952	-	755	-	47	-	33	-	168	-
35.NONG KHAI	8010	2	949	1	289	-	51	-	20	-	74	-
36.LOEI	11407	-	1142	-	403	-	89	-	61	-	250	-
37.UDON THANI	17614	2	6184	-	1631	-	65	-	87	-	939	-
38.NONG BUA LAM PHU	4818	4	3197	-	787	-	78	-	23	-	135	-

PROVINCES	ACUTE DIARRHOEA		F.POSIONING		DYSENTERY		ENTERIC FEVER		HEPATITIS		INFLUENZA	
	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH
ZONE.07	54956	4	15960	-	4223	-	301	-	277	-	1136	-
39.NAKHON PHANOM	9545	-	1479	-	508	-	89	-	33	-	264	-
40.ROI ET	13978	2	1897	-	945	-	29	-	54	-	353	-
41.SI SA KET	4960	-	2244	-	488	-	70	-	79	-	119	-
42.UBON RATCHATHANI	7776	-	5584	-	510	-	50	-	34	-	94	-
43.YASOTHON	6165	2	1508	-	814	-	17	-	17	-	107	-
44.MUKDAHAN	4099	-	415	-	239	-	3	-	21	-	49	-
45.AMNAT CHAROEN	8433	-	2833	-	719	-	43	-	39	-	150	-
NORTHERN REGION	144198	38	16666	1	6329	-	3191	-	1023	4	2963	-
ZONE.08	43477	16	3161	-	2082	-	575	-	272	4	995	-
46.TAK	10677	2	688	-	1258	-	395	-	67	1	278	-
47.SUKHOTHAI	7813	1	884	-	178	-	58	-	91	-	222	-
48.UTHAI THANI	4441	8	439	-	58	-	8	-	21	1	198	-
49.KAMPHAENG PHET	11443	5	607	-	488	-	44	-	47	2	182	-
50.NAKHON SAWAN	9103	-	543	-	100	-	70	-	46	-	115	-
ZONE.09	38697	9	5440	-	1222	-	431	-	357	-	1174	-
51.NAN	8177	-	833	-	253	-	59	-	182	-	398	-
52.PHRAE	6111	2	553	-	35	-	149	-	34	-	83	-
53.UTTARADIT	3913	-	631	-	60	-	124	-	40	-	17	-
54.PHITSANULOK	7532	5	2011	-	512	-	39	-	60	-	381	-
55.PHETCHABUN	7753	2	1174	-	236	-	47	-	29	-	276	-
56.PHICHIT	5211	-	238	-	126	-	13	-	12	-	19	-
ZONE.10	62024	13	8065	1	3025	-	2185	-	394	-	794	-
57.CHIANG RAI	23718	9	2262	-	1150	-	542	-	120	-	261	-
58.PHAYAO	6081	-	1358	-	263	-	146	-	61	-	118	-
59.CHIANG MAI	11025	1	1494	-	267	-	634	-	90	-	158	-
60.MAE HONG SON	4561	1	187	-	573	-	501	-	40	-	103	-
61.LAMPANG	10169	2	1526	1	549	-	35	-	52	-	23	-
62.LAMPHUN	6470	-	1238	-	223	-	327	-	31	-	131	-
SOUTHERN REGION	97983	14	3857	-	1766	-	995	-	358	1	8219	-
ZONE.11	43900	9	2036	-	532	-	407	-	174	-	3512	-
63.CHUMPHON	2459	-	284	-	37	-	14	-	11	-	218	-
64.RANONG	2827	1	239	-	66	-	92	-	25	-	276	-
65.SURAT THANI	13020	5	307	-	119	-	34	-	38	-	778	-
66.PHANGNGA	2617	-	215	-	31	-	64	-	4	-	148	-
67.PHUKET	9515	-	196	-	117	-	38	-	31	-	286	-
68.KRABI	2588	-	77	-	29	-	14	-	19	-	312	-
69.NAKHON SI THAMMARAT	10874	3	718	-	133	-	151	-	46	-	1494	-
ZONE.12	54083	5	1821	-	1234	-	588	-	184	1	4707	-
70.PHATTHALUNG	4788	-	190	-	89	-	60	-	12	-	281	-
71.TRANG	11096	1	366	-	419	-	52	-	28	-	1899	-
72.SONGKHLA	12092	1	684	-	175	-	53	-	42	-	1039	-
73.SATUN	4268	-	48	-	58	-	4	-	13	-	387	-
74.PATTANI	5815	-	99	-	91	-	41	-	13	1	393	-
75.YALA	3769	-	105	-	104	-	64	-	25	-	234	-
76.NARATHIWAT	12255	3	329	-	298	-	314	-	51	-	474	-

PROVINCES	PNEUMONIA		MALARIA		M.MENINGITIS		SCRUB TYPHUS		RABIES		ANTHRAX	
	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH
TOTAL	76581	633	20191	48	56	6	2244	5	21	21	1	-
01.BANGKOK METRO POLIS	4256	9	199	1	10	2	3	-	2	2	-	-
CENTRAL REGION	17312	212	9206	13	15	-	198	1	9	9	-	-
ZONE.01	2661	36	55	-	-	-	22	-	2	2	-	-
02.SAMUT PRAKAN	412	7	14	-	-	-	-	-	2	2	-	-
03.NONTHABURI	862	10	31	-	-	-	1	-	-	-	-	-
04.PATHUM THANI	136	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
05.AYUTTHAYA	785	12	3	-	-	-	19	-	-	-	-	-
06.ANG THONG	466	6	6	-	-	-	2	-	-	-	-	-
ZONE.02	4213	103	242	1	9	-	46	1	-	-	-	-
07.SUPHAN BURI	879	3	124	-	-	-	5	-	-	-	-	-
08.SING BURI	353	3	1	-	-	-	3	-	-	-	-	-
09.SARABURI	1071	13	44	-	8	-	15	1	-	-	-	-
10.LOP BURI	1259	64	20	-	-	-	9	-	-	-	-	-
11.CHA1 NAT	266	3	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-
12.NAKHON NAYOK	385	17	52	1	1	-	12	-	-	-	-	-
ZONE.03	5188	60	4011	6	2	-	72	-	1	1	-	-
13.CHON BURI	997	3	136	2	-	-	22	-	-	-	-	-
14.CHACHOENGSAO	1274	2	115	-	1	-	2	-	-	-	-	-
15.RAYONG	848	46	270	3	-	-	3	-	-	-	-	-
16.CHANTHABURI	733	5	1583	1	-	-	36	-	-	-	-	-
17.TRAT	110	-	1053	-	-	-	2	-	-	-	-	-
18.PRACHIN BURI	996	2	101	-	1	-	3	-	-	-	-	-
19.SA KAE0	230	2	753	-	-	-	4	-	1	1	-	-
ZONE.04	5250	13	4898	6	4	-	58	-	6	6	-	-
20.SAMUT SAKHON	279	-	16	-	4	-	-	-	1	1	-	-
21.SAMUT SONGKHRAM	279	-	11	-	-	-	8	-	-	-	-	-
22.NAKHON PATHOM	1687	4	33	-	-	-	3	-	-	-	-	-
23.RATCHABURI	1230	2	954	3	-	-	15	-	3	3	-	-
24.KANCHANABURI	506	1	1803	1	-	-	1	-	1	1	-	-
25.PHETCHABURI	508	1	512	-	-	-	23	-	-	-	-	-
26.PRACHUAP KHIRI KHAN	761	5	1569	2	-	-	8	-	1	1	-	-
NORTHEASTERN REGION	25880	99	931	3	14	-	793	-	4	4	1	-
ZONE.05	10095	63	181	1	5	-	367	-	3	3	-	-
27.NAKHON RATCHASIMA	2887	33	86	-	1	-	191	-	2	2	-	-
28.CHA1YAPHUM	1890	10	28	1	-	-	43	-	-	-	-	-
29.MAHA SARAKHAM	2023	1	2	-	-	-	57	-	-	-	-	-
30.BURI RAM	1408	19	17	-	2	-	36	-	-	-	-	-
31.SURIN	1887	-	48	-	2	-	40	-	1	1	-	-
ZONE.06	9416	20	183	1	4	-	296	-	-	-	1	-
32.KHON KAEN	2808	6	19	1	3	-	56	-	-	-	-	-
33.SAKON NAKHON	369	-	60	-	-	-	31	-	-	-	-	-
34.KALASIN	751	3	28	-	-	-	68	-	-	-	-	-
35.NONG KHAI	785	1	9	-	-	-	2	-	-	-	-	-
36.LOEI	1100	9	30	-	-	-	127	-	-	-	-	-
37.UDON THANI	2402	1	21	-	1	-	2	-	-	-	1	-
38.NONG BUA LAM PHU	1201	-	16	-	-	-	10	-	-	-	-	-

PROVINCES	PNEUMONIA		MALARIA		M.MENINGITIS		SCRUB TYPHUS		RABIES		ANTHRAX	
	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH
ZONE.07	6369	16	567	1	5	-	130	-	1	1	-	-
39.NAKHON PHANOM	1493	1	65	-	-	-	2	-	-	-	-	-
40.ROI ET	1320	9	12	-	1	-	20	-	-	-	-	-
41.SI SA KET	836	-	22	-	1	-	31	-	1	1	-	-
42.UBON RATCHATHANI	1103	-	361	-	2	-	34	-	-	-	-	-
43.YASOTHON	909	6	5	-	1	-	12	-	-	-	-	-
44.MUKDAHAN	348	-	58	-	-	-	3	-	-	-	-	-
45.AMNAT CHAROEN	360	-	44	1	-	-	28	-	-	-	-	-
NORTHERN REGION	18393	216	7509	22	6	2	1097	4	3	3	-	-
ZONE.08	4068	99	3985	7	1	1	321	1	-	-	-	-
46.TAK	1125	7	3539	4	-	-	283	1	-	-	-	-
47.SUKHOTHAI	878	3	59	-	-	-	9	-	-	-	-	-
48.UTHAI THANI	694	43	154	-	-	-	3	-	-	-	-	-
49.KAMPHAENG PHET	699	27	200	2	-	-	11	-	-	-	-	-
50.NAKHON SAWAN	672	19	33	1	1	1	15	-	-	-	-	-
ZONE.09	3515	35	738	5	-	-	176	-	2	2	-	-
51.NAN	535	10	114	1	-	-	50	-	-	-	-	-
52.PHRAE	431	8	464	2	-	-	11	-	-	-	-	-
53.UTTARADIT	737	5	44	1	-	-	88	-	-	-	-	-
54.PHITSANULOK	1093	8	73	1	-	-	3	-	1	1	-	-
55.PHETCHABUN	375	3	42	-	-	-	24	-	-	-	-	-
56.PHICHIT	344	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-
ZONE.10	10810	82	2786	10	5	1	600	3	1	1	-	-
57.CHIANG RAI	4640	44	178	3	2	1	340	1	-	-	-	-
58.PHAYAO	776	11	35	2	1	-	32	-	-	-	-	-
59.CHIANG MAI	2234	9	231	-	-	-	155	2	-	-	-	-
60.MAE HONG SON	1171	5	1966	5	1	-	26	-	1	1	-	-
61.LAMPANG	1381	12	184	-	1	-	29	-	-	-	-	-
62.LAMPHUN	608	1	192	-	-	-	18	-	-	-	-	-
SOUTHERN REGION	10740	97	2346	9	11	2	153	-	3	3	-	-
ZONE.11	4767	77	1883	8	1	-	91	-	1	1	-	-
63.CHUMPHON	202	-	258	2	-	-	-	-	-	-	-	-
64.RANONG	185	13	635	4	-	-	31	-	-	-	-	-
65.SURAT THANI	2428	26	673	2	-	-	18	-	-	-	-	-
66.PHANGNGA	126	1	179	-	1	-	13	-	-	-	-	-
67.PHUKET	355	-	64	-	-	-	1	-	-	-	-	-
68.KRABI	263	1	34	-	-	-	10	-	-	-	-	-
69.NAKHON SI THAMMARAT	1208	36	40	-	-	-	18	-	1	1	-	-
ZONE.12	5973	20	463	1	10	2	62	-	2	2	-	-
70.PHATTHALUNG	565	-	4	-	-	-	9	-	-	-	-	-
71.TRANG	1235	2	37	-	-	-	8	-	-	-	-	-
72.SONGKHLA	1049	3	29	-	3	1	4	-	2	2	-	-
73.SATUN	335	-	8	-	2	-	1	-	-	-	-	-
74.PATTANI	504	1	138	1	1	-	1	-	-	-	-	-
75.YALA	771	1	28	-	-	-	27	-	-	-	-	-
76.NARATHIWAT	1514	13	219	-	4	1	12	-	-	-	-	-

PROVINCES	TRICHINOSIS		LEPTOSPIROSIS		PULMONARY T.B.		STDs		PRES. POISONING	
	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH
TOTAL	19	-	4566	79	14026	105	7967	-	1646	10
01.BANGKOK METRO POLIS	-	-	2	-	1455	4	1344	-	-	-
CENTRAL REGION	1	-	144	9	3167	23	2457	-	297	1
ZONE.01	-	-	11	-	542	6	229	-	33	-
02.SAMUT PRAKAN	-	-	-	-	144	2	79	-	-	-
03.NONHABURI	-	-	-	-	225	3	102	-	4	-
04.PATHUM THANI	-	-	-	-	22	-	4	-	-	-
05.AYUTTHAYA	-	-	3	-	71	-	20	-	9	-
06.ANG THONG	-	-	8	-	80	1	24	-	20	-
ZONE.02	-	-	55	5	744	8	448	-	118	1
07.SUPHAN BURI	-	-	17	2	213	2	45	-	45	-
08.SING BURI	-	-	5	-	52	-	12	-	8	-
09.SARABURI	-	-	14	1	228	2	84	-	4	-
10.LOP BURI	-	-	11	-	132	-	290	-	46	1
11.CHAI NAT	-	-	8	2	56	2	9	-	15	-
12.NAKHON NAYOK	-	-	-	-	63	2	8	-	-	-
ZONE.03	-	-	70	4	894	5	1252	-	56	-
13.CHON BURI	-	-	21	2	380	3	434	-	-	-
14.CHACHOENGSAO	-	-	3	-	103	-	78	-	9	-
15.RAYONG	-	-	15	1	109	-	141	-	3	-
16.CHANTHABURI	-	-	22	1	117	1	315	-	13	-
17.TRAT	-	-	-	-	53	1	39	-	7	-
18.PRACHIN BURI	-	-	9	-	98	-	204	-	5	-
19.SA KAE0	-	-	-	-	34	-	41	-	19	-
ZONE.04	1	-	8	-	987	4	528	-	90	-
20.SAMUT SAKHON	-	-	-	-	244	-	38	-	-	-
21.SAMUT SONGKHRAM	-	-	1	-	68	-	84	-	-	-
22.NAKHON PATHOM	-	-	-	-	146	-	144	-	47	-
23.RATCHABURI	-	-	2	-	167	3	64	-	20	-
24.KANCHANABURI	1	-	-	-	96	-	34	-	6	-
25.PHETCHABURI	-	-	-	-	130	1	52	-	8	-
26.PRACHUAP KHIRI KHAN	-	-	5	-	136	-	112	-	9	-
NORTHEASTERN REGION	15	-	3521	46	4906	26	2179	-	363	5
ZONE.05	6	-	987	27	1533	14	834	-	155	1
27.NAKHON RATCHASIMA	1	-	374	13	832	10	623	-	96	1
28.CHAITYAPHUM	-	-	244	2	119	2	17	-	12	-
29.MAHA SARAKHAM	-	-	90	3	222	-	117	-	9	-
30.BURI RAM	5	-	92	3	232	1	54	-	34	-
31.SURIN	-	-	187	6	128	1	23	-	4	-
ZONE.06	5	-	2195	18	1966	7	771	-	117	1
32.KHON KAEN	1	-	571	1	522	1	284	-	15	-
33.SAKON NAKHON	-	-	9	-	212	3	6	-	1	-
34.KALASIN	4	-	175	2	405	-	52	-	4	-
35.NONG KHAI	-	-	111	1	98	1	19	-	-	-
36.LOEI	-	-	1035	12	74	-	67	-	30	-
37.UDON THANI	-	-	182	-	423	1	236	-	60	1
38.NONG BUA LAM PHU	-	-	112	2	232	1	107	-	7	-

PROVINCES	TRICHINOSIS		LEPTOSPIROSIS		PULMONARY T.B.		STDs		PRES.POISONING	
	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH	CASES	DEATH
ZONE.07	4	-	339	1	1407	5	574	-	91	3
39.NAKHON PHANOM	-	-	-	-	114	1	9	-	4	-
40.ROI ET	-	-	153	1	297	2	76	-	26	2
41.SI SA KET	3	-	82	-	277	-	93	-	6	-
42.UBON RATCHATHANI	-	-	4	-	199	-	104	-	17	-
43.YASOTHON	1	-	25	-	70	1	12	-	6	1
44.MUKDAHAN	-	-	3	-	69	-	20	-	5	-
45.AMNAT CHAROEN	-	-	72	-	381	1	260	-	27	-
NORTHERN REGION	-	-	681	18	2865	39	1149	-	966	4
ZONE.08	-	-	47	4	1041	14	217	-	444	2
46.TAK	-	-	5	1	136	-	35	-	2	-
47.SUKHOTHAI	-	-	3	-	392	-	56	-	141	1
48.UTHAI THANI	-	-	11	2	96	6	8	-	60	-
49.KAMPHAENG PHET	-	-	21	1	190	1	72	-	159	-
50.NAKHON SAWAN	-	-	7	-	227	7	46	-	82	1
ZONE.09	-	-	589	12	741	7	117	-	392	2
51.NAN	-	-	19	-	134	1	8	-	22	1
52.PHRAE	-	-	425	9	119	-	17	-	13	-
53.UTTARADIT	-	-	59	3	118	2	6	-	23	-
54.PHITSANULOK	-	-	48	-	131	1	49	-	93	-
55.PHETCHABUN	-	-	32	-	139	2	12	-	112	1
56.PHICHIT	-	-	6	-	100	1	25	-	129	-
ZONE.10	-	-	45	2	1083	18	815	-	130	-
57.CHIANG RAI	-	-	10	1	373	11	137	-	38	-
58.PHAYAO	-	-	19	1	131	1	21	-	8	-
59.CHIANG MAI	-	-	10	-	238	1	50	-	25	-
60.MAE HONG SON	-	-	2	-	27	2	10	-	9	-
61.LAMPANG	-	-	4	-	200	2	546	-	13	-
62.LAMPHUN	-	-	-	-	114	1	51	-	37	-
SOUTHERN REGION	3	-	218	6	1633	13	838	-	20	-
ZONE.11	3	-	126	6	776	9	304	-	7	-
63.CHUMPHON	-	-	3	1	36	1	15	-	1	-
64.RANONG	-	-	24	2	48	2	14	-	2	-
65.SURAT THANI	-	-	11	1	178	2	114	-	2	-
66.PHANGNGA	-	-	4	1	31	-	9	-	-	-
67.PHUKET	-	-	6	-	98	-	53	-	1	-
68.KRABI	-	-	5	-	15	-	89	-	1	-
69.NAKHON SI THAMMARAT	3	-	73	1	370	4	10	-	-	-
ZONE.12	-	-	92	-	857	4	534	-	13	-
70.PHATTHALUNG	-	-	21	-	115	-	5	-	1	-
71.TRANG	-	-	14	-	159	-	300	-	-	-
72.SONGKHLA	-	-	23	-	184	-	53	-	8	-
73.SATUN	-	-	7	-	35	-	20	-	1	-
74.PATTANI	-	-	7	-	178	3	69	-	3	-
75.YALA	-	-	6	-	54	-	26	-	-	-
76.NARATHIWAT	-	-	14	-	132	1	61	-	-	-

ตารางที่ 1 ผลการตรวจวินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้าจากห้องปฏิบัติการทั่วประเทศ ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงกันยายน 2544

Table 1 Laboratory For Animal Rabies Surveillance January – September 2001

PROVINCES	–		Accumulate		PROVINCES	–		Accumulate		PROVINCES	–		Accumulate	
	exam	+ ve	exam	+ ve		exam	+ ve	exam	+ ve		exam	+ ve	exam	+ ve
Total			2668	773	PRACHUB KHIRI KHAN			16	3	50.SAKON NAKHON			15	0
01.BANGKOK METROPOLIS			683	230	NORTHERN REGION			346	99	51.KALASIN			10	3
CENTRAL REGION			794	261	ZONE.08			139	36	52.NONG KHAI			9	0
ZONE .01			245	75	27.TAK			7	5	53.LOEI			12	1
02.SAMUT PRAKAN			71	26	28.SUKHO THAI			27	9	54.UDON THANI			51	0
03.NONTHABURI			69	21	29.UTHAI THANI			25	9	55.NONG BUA LUM PHU			6	1
04.PATHUM THANI			35	16	30.KAMPHAENG PHET			57	5	ZONE.07			133	37
05.AYUTTHAYA			59	12	31.NAKHON SAWAN			23	8	56.NAKHON PHANOM			4	0
06.ANG THONG			11	0	ZONE.09			109	29	57.ROI ET			16	2
ZONE .02			133	34	32.NAN			6	6	58.SI SA KET			25	13
07.SUPHAN BURI			33	7	33.PHRAE			1	0	59.UBON RATCHATHANI			30	7
08.SING BURI			3	2	34.UTTARADIT			7	1	60.YASOTHON			19	10
09.SARABURI			19	9	35.PHISANULOK			44	11	61.MUKDAHAN			4	0
10.LOP BURI			23	3	36.PHETCHABUN			33	6	62.AMNAT CHAROEN			35	5
11.CHAI NAT			54	13	37.PHICHIT			18	5	SOUTHERN REGION			217	88
12.NAKHON NAYOK			1	0	ZONE.10			98	34	ZONE.11			133	54
ZONE .03			97	43	38.CHIANG RAI			0	0	63.CHUMPHON			3	0
13.CHON BURI			28	11	39.PHAYAO			3	2	64.RANONG			1	0
14.CHACHOENG SAO			35	16	40.CHIANG MAI			50	9	65.SURAT THANI			20	4
15.RAYONG			11	7	41.MAE HONG SON			1	0	66.PHANGNGA			2	0
16.CHANTHA BURI			1	1	42.LAMPANG			35	21	67.PHUKET			2	0
17.TRAT			2	1	43.LAMPHUN			9	2	68.KRABI			8	7
18.PRACHIN BURI			8	3	NORTHEASTERN REGION			628	95	69.NAKHON SRI THAMMARAT			97	43
19.SA KAO			12	4	ZONE.05			319	52	ZONE.12			84	34
ZONE.04			319	109	44.NAKHON RATCHASIMA			200	15	70.PHATTHA LUNG			16	5
20.SAMUT SAKHON			20	4	45.CHAIYAPHUM			32	4	71.TRANG			18	8
21.SAMUT SONGKHRAM			13	1	46.MAHA SARAKHAM			25	0	72.SONGKHLA			32	13
22.NAKHON PATHOM			110	37	47.BURI RAM			42	24	73.SATUN			8	6
23.RATCHABURI			87	36	48.SURIN			20	9	74.PATTANI			3	0
24.KANCHANA BURI			46	17	ZONE.06			176	6	75.YALA			6	2
25.PHETCHA BURI			27	11	49.KHON KAEN			73	1	76.NARATHIWAT			1	0

ตารางที่ 2 ผลการตรวจวินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้า จำแนกตามชนิดสัตว์ ประเทศไทย จำนวนสะสม
ตั้งแต่เดือน มกราคม ถึง กันยายน 2544

ชนิดสัตว์	ยอดสะสม	
	จำนวนส่งตรวจ	จำนวนพบเชื้อ
สุนัข	2,186	710
แมว	320	32
โค	43	16
กระบือ	6	1
สุกร	13	6
ม้า	0	0
แพะ	5	1
ลิง	5	2
ค้าง	0	0
ชะนี	1	0
หนู	33	0
กระรอก	27	0
กระต่าย	7	2
สัตว์ป่า	10	0
ไม่ทราบ	13	4
รวม	2,669	774

ที่มา : กองระบาดวิทยา รวบรวมข้อมูลจากห้องชันสูตรโรคพิษสุนัขบ้าทั่วประเทศ

ข้อมูลที่กองระบาดวิทยา ได้รับรายงานผลการตรวจโรคพิษสุนัขบ้า จากทุกห้องปฏิบัติการทั่วประเทศ ตั้งแต่เดือนมกราคมจนถึงกันยายน 2544 พบว่า มีผู้ส่งตรวจหัวสัตว์ชนิดต่าง ๆ จาก 75 จังหวัด รวม 2,669 ตัวอย่าง (มี 1 ตัวอย่าง ไม่มีข้อมูลของสถานที่ที่ส่งตัวอย่างตรวจ) โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นหัวสุนัข 2,186 ตัวอย่าง (ร้อยละ 81.90) รองลงมาเป็นแมว 320 ตัวอย่าง (ร้อยละ 11.99) ที่เหลือเป็นสัตว์ชนิดอื่น รวม 163 ตัวอย่าง (ร้อยละ 6.11) จากจำนวนทั้งหมดที่ส่งตรวจ พบว่า เป็นโรคพิษสุนัขบ้า 774 ตัวอย่าง (ร้อยละ 28.99) แยกเป็นหัวสุนัข 710 ตัวอย่าง แมว 32 ตัวอย่าง โค 16 ตัวอย่าง สุกร 6 ตัวอย่าง ลิง 2 ตัวอย่าง กระต่าย 2 ตัวอย่าง กระบือ 1 ตัวอย่าง แพะ 1 ตัวอย่าง ไม่ทราบชนิดสัตว์ที่แน่ชัด 4 ตัวอย่าง และพบว่าจากจำนวนทั้งหมดที่ส่งตรวจ เป็นหัวเน่า 25 ตัวอย่าง (ร้อยละ 0.94) ภาคกลางรวมกรุงเทพมหานคร ส่งตรวจมากที่สุด คือ 1,477 ตัวอย่าง พบเชื้อ 491 ตัวอย่าง (ร้อยละ 33.24) รองลงไปตามลำดับ ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งตรวจ 628 ตัวอย่าง พบเชื้อ 95 ตัวอย่าง (ร้อยละ 15.13) ภาคเหนือ ส่งตรวจ 346 ตัวอย่าง พบเชื้อ 99 ตัวอย่าง (ร้อยละ 28.61) ภาคใต้ ส่งตรวจ 217 ตัวอย่าง พบเชื้อ 88 ตัวอย่าง (ร้อยละ 40.55) จังหวัดที่มีการส่งตรวจสูงสุด คือ กรุงเทพมหานคร 683 ตัวอย่าง รองลงไปอีก 4 จังหวัด คือ นครราชสีมา 200 ตัวอย่าง, นครปฐม 110 ตัวอย่าง, นครศรีธรรมราช 97 ตัวอย่าง และราชบุรี 87 ตัวอย่าง ส่วนจังหวัดที่ตรวจพบว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้ามากที่สุด คือ กรุงเทพมหานคร 230 ตัวอย่าง รองลงไปอีก 4 จังหวัด คือ นครศรีธรรมราช 43 ตัวอย่าง, นครปฐม 37 ตัวอย่าง, ราชบุรี 36 ตัวอย่าง และสมุทรปราการ 26 ตัวอย่าง

สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อเอดส์ที่มีอาการในประเทศไทย

ณ.วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2544

กองระบาดวิทยาได้รับรายงานจากสถานบริการทั้งภาครัฐและเอกชนตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2527 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2544 พบว่า มีผู้ป่วยเอดส์จำนวน 179,057 ราย และมีผู้เสียชีวิต 49,412 ราย และในปี พ.ศ. 2543 ได้รับรายงานผู้ป่วยเอดส์ 23,128 ราย มี ผู้เสียชีวิต 5,266 ราย (ตามปีที่เริ่มป่วย) และในปี พ.ศ. 2544 ได้รับรายงานผู้ป่วยเอดส์ 7,333 ราย มีผู้เสียชีวิต 1,362 ราย (ตามปีที่เริ่มป่วย) เมื่อนำมาทำการแจกแจงตามบุคคล สถานที่ สรุปได้ดังนี้

เพศ ตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2527 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2544 มีผู้ป่วยเพศชาย 135,544 ราย เพศหญิง 43,513 ราย อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชายเท่ากับ 1 : 3.1

กลุ่มอายุ ตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2527 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2544 ที่พบมาก เป็นกลุ่มวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 20 - 39 ปี (กลุ่มอายุ 25 - 29 ปี มีผู้ป่วยสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 27.7, รองลงมาอายุ 30 - 34 ปี ร้อยละ 24.8, อายุ 35 - 39 ปี ร้อยละ 14.9, อายุ 20 - 24 ปี ร้อยละ 10.9) และกลุ่มอายุ 0 - 4 ปี มีผู้ป่วยร้อยละ 3.8

อาชีพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2544 พบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด รองลงมา คือ เกษตรกรรม, ค้าขาย, งานบ้าน และข้าราชการพลเรือน (ร้อยละ 44.3, 21.1, 4.3, 3.4 และ 2.6 ตามลำดับ)

ปัจจัยเสี่ยง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2544 มีผู้ป่วยจากการมีเพศสัมพันธ์สูงที่สุด รองลงมายาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น, ติดเชื้อจากมารดาและรับเลือด (ร้อยละ 83.4, 4.8, 4.6 และ 0.03 ตามลำดับ) สำหรับเพศสัมพันธ์ที่มีพฤติกรรมแบบชายรักร่วมเพศ พบว่ามีกรรายงาน ร้อยละ 0.7

จังหวัดที่มีจำนวนผู้ป่วยเอดส์สูงที่สุด 10 อันดับแรก ตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2544 คือ กรุงเทพมหานคร, เชียงใหม่, เชียงราย, พะเยา, ลำปาง, ระยอง, ขอนแก่น, ลำพูน, ชลบุรี และนครปฐม (จำนวนผู้ป่วยเอดส์ เท่ากับ 18,625, 14,999, 14,222, 8,154, 6,799, 5,332, 3,650, 3,625, 3,583 และ 3,163 ราย ตามลำดับ)

จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงที่สุดในแต่ละภาค ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2544 มีดังนี้ ภาคเหนือ จังหวัดพะเยา(อัตราป่วย 66.2 ต่อแสนประชากร), ภาคกลาง จังหวัดระยอง (อัตราป่วย 48.8 ต่อแสนประชากร) ภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต (อัตราป่วย 20.3 ต่อแสนประชากร) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดเลย (อัตราป่วย 11.2 ต่อแสนประชากร)

การเสียชีวิต ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ถึง วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2544 จำนวนผู้ป่วยเอดส์เสียชีวิตที่ได้รับรายงาน จำแนกตามปีที่เสียชีวิต มีจำนวน 49,412 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.6 ของผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับรายงานทั้งหมด จำแนกตามปัจจัยเสี่ยงพบว่า เพศสัมพันธ์ 41,094 รายสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 83.2 รองลงมายาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น 2,801 ราย(ร้อยละ 5.7) ติดเชื้อจากมารดา 2,315 ราย(ร้อยละ 4.7) และรับเลือด 18 ราย(ร้อยละ 0.04)

โรคติดเชื้อฉวยโอกาส ตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 ถึง วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2544 ที่ได้รับรายงานมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ Mycobacterium tuberculosis, Pulmonary or extrapulmonary 50,066 ราย (ร้อยละ 24.7) รองลงมาโรคปอดบวมจากเชื้อ *Pneumocystis carinii* 35,925 ราย (ร้อยละ 17.7), Cryptococcosis 30,241 ราย (ร้อยละ 14.9), Candidiasis ของหลอดอาหาร หลอดลม (Trachea, bronchi) หรือปอด 9,363 ราย (ร้อยละ 4.6) และ Pneumonia recurrent (Bacteria) มากกว่า 1 ครั้งใน 1 ปี จำนวน 6,497 ราย (ร้อยละ 3.2)

ผู้ติดเชื้อที่มีอาการ ได้รับรายงานตั้งแต่ ปี พ.ศ.2527 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2544 จำนวน 67,101 ราย และมีผู้เสียชีวิต 6,898 ราย สำหรับปี พ.ศ. 2543 ได้รับรายงานผู้ติดเชื้อที่มีอาการ จำนวน 7,913 ราย และมีผู้เสียชีวิต 611 ราย และปี พ.ศ. 2544 ได้รับรายงานผู้ติดเชื้อที่มีอาการ จำนวน 2,747 ราย และมีผู้เสียชีวิต 141 ราย (ตามปีที่เริ่มป่วย)

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ป่วยเอดส์จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ

ระหว่าง กันยายน พ.ศ. 2527 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2544

กลุ่มอายุ (ปี)	พ.ศ. 2527 - 2541				พ.ศ.2542				พ.ศ. 2543				พ.ศ. 2544				รวมทั้งหมด			
	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
0-4	2905	2539	5444	4.44	405	335	740	2.86	275	261	536	2.32	76	68	144	1.96	3661	3203	6864	3.83
5-9	381	272	653	0.53	154	147	301	1.16	165	158	323	1.40	49	49	98	1.34	749	626	1375	0.77
10-14	24	24	48	0.04	5	9	14	0.05	10	20	30	0.13	9	6	15	0.20	48	59	107	0.06
15-19	583	702	1285	1.05	85	100	185	0.71	51	85	136	0.59	21	36	57	0.78	740	923	1663	0.93
20-24	9558	5261	14819	12.08	1157	1226	2383	9.20	830	972	1802	7.79	242	296	538	7.34	11787	7755	19542	10.91
25-29	28031	6966	34997	28.53	4660	2274	6934	26.76	3735	2162	5897	25.50	1063	721	1784	24.33	37489	12123	49612	27.71
30-34	24637	4612	29249	23.84	5105	1628	6733	25.99	4689	1651	6340	27.41	1392	601	1993	27.18	35823	8492	44315	24.75
35-39	14887	2585	17472	14.24	3168	952	4120	15.90	2884	979	3863	16.70	951	350	1301	17.74	21890	4866	26756	14.94
40-44	7594	1439	9033	7.36	1737	552	2289	8.83	1598	534	2132	9.22	513	210	723	9.86	11442	2735	14177	7.92
45-49	3693	705	4398	3.58	866	244	1110	4.28	765	283	1048	4.53	247	97	344	4.69	5571	1329	6900	3.85
50-54	1836	318	2154	1.76	396	138	534	2.06	351	144	495	2.14	126	32	158	2.15	2709	632	3341	1.87
55-59	1183	222	1405	1.15	200	71	271	1.05	160	65	225	0.97	49	24	73	1.00	1592	382	1974	1.10
60ปีขึ้นไป	1450	210	1660	1.35	224	72	296	1.14	229	63	292	1.26	71	24	95	1.30	1974	369	2343	1.31
ไม่ทราบ	57	11	68	0.06	1	0	1	0.00	4	5	9	0.04	7	3	10	0.14	69	19	88	0.05

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ป่วยเอดส์ จำแนกตามอาชีพและเพศ
ระหว่าง กันยายน พ.ศ. 2527 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2544

กลุ่มอาชีพ	พ.ศ. 2527 - 2541				พ.ศ. 2542				พ.ศ. 2543				พ.ศ. 2544				รวมทั้งหมด			
	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
1.เกษตรกร	20512	5499	26011	21.20	3609	1644	5253	20.27	3182	1603	4785	20.69	1010	625	1635	22.30	28313	9371	37684	21.05
2.ข้าราชการพลเรือน	2991	326	3317	2.70	486	105	591	2.28	422	85	507	2.19	117	29	146	1.99	4016	545	4561	2.55
3.ข้าราชการทหาร	724	2	726	0.59	98	1	99	0.38	89	3	92	0.40	28	2	30	0.41	939	8	947	0.53
4.ข้าราชการตำรวจ	425	4	429	0.35	106	1	107	0.41	63	0	63	0.27	20	1	21	0.29	614	6	620	0.35
5.เจ้าของกิจการบริษัท	152	10	162	0.13	29	4	33	0.13	20	1	21	0.09	3	1	4	0.05	204	16	220	0.12
6.พนักงาน/ลูกจ้างบริษัท	854	174	1028	0.84	136	43	179	0.69	154	68	222	0.96	51	37	88	1.20	1195	322	1517	0.85
7.ค้าขาย	3977	1318	5295	4.32	647	415	1062	4.10	599	357	956	4.13	198	141	339	4.62	5421	2231	7652	4.27
8.กรรมกร,ผู้ใช้แรงงาน	2192	349	2541	2.07	253	78	331	1.28	138	88	226	0.98	49	26	75	1.02	2632	541	3173	1.77
9.ลูกจ้างโรงงาน	149	28	177	0.14	26	11	37	0.14	22	6	28	0.12	4	5	9	0.12	201	50	251	0.14
10.ขับรถรับจ้าง	955	7	962	0.78	112	2	114	0.44	70	5	75	0.32	22	0	22	0.30	1159	14	1173	0.66
11.รับจ้างทั่วไป	44634	8996	53630	43.71	8810	2993	11803	45.55	7626	2980	10606	45.86	2306	957	3263	44.50	63376	15926	79302	44.29
12.นักเรียน,นักศึกษา	348	151	499	0.41	104	64	168	0.65	106	113	219	0.95	38	39	77	1.05	596	367	963	0.54
13.รับจ้างทำประมง	1814	43	1857	1.51	308	10	318	1.23	289	11	300	1.30	78	2	80	1.09	2489	66	2555	1.43
14.พนักงานรัฐวิสาหกิจ	314	11	325	0.26	64	2	66	0.25	46	2	48	0.21	13	1	14	0.19	437	16	453	0.25
15.ขายบริการทางเพศ	33	314	347	0.28	1	34	35	0.14	0	25	25	0.11	1	4	5	0.07	35	377	412	0.23
16.นักแสดง นักร้อง นักดนตรี	43	38	81	0.07	8	10	18	0.07	6	4	10	0.04	1	2	3	0.04	58	54	112	0.06
17.พนักงานเสริมฟ้ ทำงานบาร์	46	65	111	0.09	5	11	16	0.06	3	13	16	0.07	2	2	4	0.05	56	91	147	0.08
18.เสริมสวย	46	30	76	0.06	15	5	20	0.08	10	11	21	0.09	2	2	4	0.05	73	48	121	0.07
19.งานบ้าน	0	3576	3576	2.91	0	1131	1131	4.36	0	998	998	4.32	0	339	339	4.62	0	6044	6044	3.38
20.ผู้ต้องขัง	2130	33	2163	1.76	440	20	460	1.78	352	22	374	1.62	72	7	79	1.08	2994	82	3076	1.72
21.เด็กต่ำกว่าวัยเรียน	3231	2754	5985	4.88	503	439	942	3.64	384	356	740	3.20	108	95	203	2.77	4226	3644	7870	4.40
22.ว่างงาน	4448	862	5310	4.33	1265	377	1642	6.34	1122	347	1469	6.35	400	137	537	7.32	7235	1723	8958	5.00
23.อาชีพอื่น	1960	98	2058	1.68	363	31	394	1.52	388	42	430	1.86	97	5	102	1.39	2808	176	2984	1.67
24.ไม่ระบุอาชีพ	4841	1178	6019	4.91	775	317	1092	4.21	655	242	897	3.88	196	58	254	3.46	6467	1795	8262	4.61
รวม	96819	25866	122685	100.00	18163	7748	25911	100.00	15746	7382	23128	100.00	4816	2517	7333	100.00	135544	43513	179057	100.00

ตารางที่ 3 จำนวนผู้ป่วยเอดส์ จำแนกตามปัจจัยเสี่ยงและปีที่เริ่มป่วย
ระหว่าง กันยายน พ.ศ. 2527 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2544

ปัจจัยเสี่ยง	27-35	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	รวม	%
1.เพศสัมพันธ์	2014	5260	10998	16777	20866	22622	22612	22072	19961	6250	149432	83.45
ชายรักร่วมเพศ	36	40	89	176	201	155	157	191	129	26	1200	0.67
ชายรักสองเพศ	20	16	47	78	132	97	107	111	73	22	703	0.39
ชายรักต่างเพศ	1706	4447	9129	13305	15955	16695	15960	14666	12913	3930	108706	60.71
หญิงรักต่างเพศ	233	706	1592	3024	4337	5387	6030	6781	6466	2198	36754	20.53
ไม่ทราบ	19	51	141	194	241	288	358	323	380	74	2069	1.16
2.ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น	245	522	925	1340	1101	1113	1188	1028	954	240	8656	4.83
ชาย	239	510	903	1319	1081	1077	1170	988	916	225	8428	4.71
หญิง	6	12	22	21	20	36	18	40	38	15	228	0.13
3.รับเลือด	17	10	7	10	1	3	3	1	5	2	59	0.03
ชาย	12	6	2	8	0	3	1	1	4	2	39	0.02
หญิง	5	4	5	2	1	0	2	0	1	0	20	0.01
4.ติดต่อจากมารดา	236	465	815	940	1232	1265	1139	1023	835	244	8194	4.58
ชาย	124	259	420	495	674	691	620	551	428	129	4391	2.45
หญิง	112	206	395	445	558	574	519	472	407	115	3803	2.12
5. อื่น ๆ	0	1	2	1	3	2	4	6	8	0	27	0.02
ชาย	0	1	2	1	2	2	2	3	5	0	18	0.01
หญิง	0	0	0	0	1	0	2	3	3	0	9	0.01
6.ไม่ทราบปัจจัยเสี่ยง	125	667	1172	1638	1470	1721	2153	1781	1365	597	12689	7.09
ชาย	113	588	1008	1400	1270	1420	1741	1403	1010	441	10394	5.80
หญิง	12	79	164	238	200	301	412	378	355	156	2295	1.28
รวมชาย	2267	5914	11725	16956	19533	20385	20039	18163	15746	4816	135544	75.70
รวมหญิง	370	1011	2194	3750	5140	6341	7060	7748	7382	2517	43513	24.30
รวมทั้งสิ้น	2637	6925	13919	20706	24673	26726	27099	25911	23128	7333	179057	100.00

ตารางที่ 6 จำนวนผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับรายงานว่าเสียชีวิตจำแนกตามปัจจัยเสี่ยงและตามปีที่เสียชีวิต
ตั้งแต่ กันยายน พ.ศ. 2527 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2544

ปัจจัยเสี่ยง	27-35	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	รวม	%
1.เพศสัมพันธ์	539	1164	2639	4127	5250	6085	6539	6651	5793	2307	41094	83.17
ชายรักร่วมเพศ	22	7	26	39	59	54	44	63	54	17	385	0.78
ชายรักสองเพศ	12	2	10	21	24	25	28	39	22	10	193	0.39
ชายรักต่างเพศ	453	987	2226	3360	4071	4554	4775	4608	3899	1449	30382	61.49
หญิงรักต่างเพศ	49	148	334	667	1012	1375	1607	1880	1778	811	9661	19.55
ไม่ทราบ	3	20	43	40	84	77	85	61	40	20	473	0.96
2.ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น	75	168	254	348	360	328	379	420	371	98	2801	5.67
ชาย	72	164	245	343	351	320	374	413	361	94	2737	5.54
หญิง	3	4	9	5	9	8	5	7	10	4	64	0.13
3.รับเลือด	7	1	2	1	3	1	0	0	3	0	18	0.04
ชาย	4	1	0	1	3	0	0	0	2	0	11	0.02
หญิง	3	0	2	0	0	1	0	0	1	0	7	0.01
4.ติดต่อจากมารดา	92	126	245	270	300	351	343	273	222	93	2315	4.69
ชาย	49	60	133	144	159	189	180	155	121	46	1236	2.50
หญิง	43	66	112	126	141	162	163	118	101	47	1079	2.18
5. อื่น ๆ	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	3	0.01
ชาย	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0.00
หญิง	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	0.00
6.ไม่ทราบสาเหตุ	32	158	304	411	372	425	531	463	321	164	3181	6.44
ชาย	31	145	271	358	333	370	454	383	248	123	2716	5.50
หญิง	1	13	33	53	39	55	77	80	73	41	465	0.94
รวมชาย	646	1384	2949	4302	5075	5582	5920	5710	4737	1754	38059	77.02
รวมหญิง	99	233	496	855	1210	1608	1872	2098	1974	908	11353	22.98
รวมทั้งสิ้น	745	1617	3445	5157	6285	7190	7792	7808	6711	2662	49412	100.00

ตารางที่ 4 จำนวนผู้ป่วยโรคสั้ จำแนกตามรายเขตและรายจังหวัด

ระหว่าง กันยายน พ.ศ. 2527 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2544

เขต	จังหวัด	2527-39	2540	2541	2542	2543	2544	จำนวนสะสม	
								ผู้ป่วย	ตาย
1	กรุงเทพมหานคร	6816	2567	2925	2963	2616	738	18625	5409
	พระนครศรีอยุธยา	795	363	345	364	341	139	2347	819
	สมุทรปราการ	908	351	413	426	380	97	2575	665
	นนทบุรี	999	435	501	494	479	159	3067	934
	ปทุมธานี	843	273	450	432	374	139	2511	643
	อ่างทอง	138	97	100	79	110	37	561	129
รวม		3683	1519	1809	1795	1684	571	11061	3190
2	สุพรรณบุรี	577	400	374	394	278	102	2125	563
	สิงห์บุรี	102	87	109	90	111	64	563	101
	ลพบุรี	270	229	224	241	210	96	1270	243
	ชัยนาท	151	68	90	111	71	0	491	127
	นครนายก	244	145	174	119	111	36	829	216
	สระบุรี	774	347	329	306	133	30	1919	524
รวม		2118	1276	1300	1261	914	328	7197	1774
3	ชลบุรี	1588	466	465	419	461	184	3583	532
	ระยอง	2136	751	794	709	689	253	5332	1443
	จันทบุรี	985	433	371	447	464	214	2914	780
	ตราด	496	234	168	240	183	90	1411	197
	สระแก้ว	281	63	132	153	127	29	785	194
	ปราจีนบุรี	365	134	105	100	111	34	849	153
4	ฉะเชิงเทรา	427	154	215	382	270	29	1477	272
	รวม	6278	2235	2250	2450	2305	833	16351	3571
5	เพชรบุรี	1025	431	368	391	417	32	2664	762
	สมุทรสาคร	298	254	277	332	274	122	1557	452
	สมุทรสงคราม	354	159	176	129	77	34	929	344
	นครปฐม	838	489	526	553	528	229	3163	869
	กาญจนบุรี	934	509	380	292	298	90	2503	775
	ประจวบคีรีขันธ์	496	213	293	337	249	65	1653	556
6	ราชบุรี	1064	367	345	361	373	20	2530	602
	รวม	5009	2422	2365	2395	2216	592	14999	4360
7	สุรินทร์	638	326	379	357	169	44	1913	366
	นครราชสีมา	862	210	520	408	293	7	2300	500
	บุรีรัมย์	690	313	310	387	432	73	2205	507
	ชัยภูมิ	493	180	173	181	148	100	1275	250
	มหาสารคาม	515	188	263	239	231	41	1477	196
	รวม	3198	1217	1645	1572	1273	265	9170	1819
8	อุดรธานี	824	380	429	500	436	169	2738	371
	เลย	361	229	194	215	197	71	1267	305
	หนองบัวลำภู	166	95	121	98	82	28	590	108
	สกลนคร	206	111	95	149	134	36	731	141
	หนองคาย	194	147	155	132	164	47	839	132
	ขอนแก่น	1652	559	537	378	342	182	3650	636
9	กาฬสินธุ์	540	218	156	108	163	80	1265	174
	รวม	3943	1739	1687	1580	1518	613	11080	1867
10	มุกดาหาร	152	74	91	67	46	31	461	104
	นครพนม	250	149	205	233	197	51	1085	207
	ร้อยเอ็ด	878	381	344	328	257	57	2245	400
	อุบลราชธานี	1017	474	503	473	305	28	2800	451
	ยโสธร	274	86	125	138	115	35	773	167
	อำนาจเจริญ	223	58	72	93	89	15	550	76
11	ศรีสะเกษ	609	140	162	165	105	27	1208	312
	รวม	3403	1362	1502	1497	1114	244	9122	1717
12	ตาก	262	172	162	174	89	14	873	206
	สุโขทัย	528	267	253	222	186	71	1527	435
	กำแพงเพชร	723	433	184	234	246	92	1912	405
	นครสวรรค์	691	322	277	328	336	105	2059	692
	อุทัยธานี	158	70	63	77	75	17	460	122
	รวม	2362	1264	939	1035	932	299	6831	1860
13	บ้าน	820	325	333	220	252	45	1995	797
	แพร่	646	341	279	317	282	70	1935	749
	พิษณุโลก	502	283	284	245	294	144	1752	533
	เพชรบูรณ์	640	304	383	310	247	15	1899	589
	พิจิตร	398	187	267	211	180	44	1287	352
	อุตรดิตถ์	208	90	98	35	27	13	471	136
14	รวม	3214	1530	1644	1338	1282	331	9339	3156
15	ลำปาง	3016	1069	943	851	700	220	6799	4072
	แม่ฮ่องสอน	515	133	95	62	88	2	895	450
	เชียงใหม่	6386	1905	1885	1659	1701	686	14222	4693
	ลำพูน	1770	466	430	432	421	106	3625	1187
	พะเยา	3611	1383	1069	914	837	340	8154	2116
	เชียงราย	8524	1999	1736	1545	912	283	14999	3801
16	รวม	23822	6955	6158	5463	4659	1637	48694	16319
17	สุราษฎร์ธานี	510	246	273	240	275	141	1685	369
	ระนอง	716	263	267	248	203	27	1724	563
	พังงา	142	62	76	58	65	40	443	122
	ภูเก็ต	425	279	295	317	304	50	1670	531
	กระบี่	272	167	154	159	147	50	949	207
	นครศรีธรรมราช	388	251	205	92	329	186	1451	233
18	ชุมพร	358	158	156	92	109	58	931	236
	รวม	2811	1426	1426	1206	1432	552	8853	2261
19	นราธิวาส	307	105	132	188	175	48	955	253
	ยะลา	144	48	62	60	67	2	383	122
	ปัตตานี	282	131	117	132	92	26	780	212
	สตูล	136	53	95	91	60	44	479	130
	สงขลา	951	581	626	507	418	48	3131	711
	พัทลุง	159	100	101	92	85	54	591	119
20	ตรัง	224	196	316	286	286	108	1416	562
	รวม	2203	1214	1449	1356	1183	330	7735	2109
รวมทั่วประเทศ		68860	26726	27099	25911	23128	7333	179057	49412

ระหว่างปี พ.ศ. 2539 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2544

จังหวัด	ปี 2539		ปี 2540		ปี 2541		ปี 2542		ปี 2543		ปี 2544	
	จำนวนป่วย	อัตราป่วย	จำนวนป่วย	อัตราป่วย	จำนวนป่วย	อัตราป่วย	จำนวนป่วย	อัตราป่วย	จำนวนป่วย	อัตราป่วย	จำนวนป่วย	อัตราป่วย
รวมทั้งประเทศ	24673	41.04	26726	43.95	27099	44.09	25911	42.08	23128	37.44	7333	11.87
ภาคกลาง	9216	47.39	10019	50.90	10649	53.44	10864	54.41	9735	48.48	3062	15.25
กรุงเทพมหานคร	2447	43.81	2567	45.80	2925	51.79	2963	52.39	2616	46.13	738	13.01
เขต 1	1528	46.51	1519	45.21	1809	52.68	1795	52.00	1684	48.09	571	16.31
พระนครศรีอยุธยา	368	51.49	363	50.31	345	47.21	364	49.83	341	46.57	139	18.98
สมุทรปราการ	325	34.27	351	36.71	413	42.61	426	43.77	380	38.52	97	9.83
นนทบุรี	377	48.11	435	54.32	501	60.62	494	59.32	479	56.40	159	18.72
ปทุมธานี	387	70.25	273	46.09	450	72.98	432	69.09	374	58.04	139	21.57
อ่างทอง	71	24.65	97	33.52	100	34.41	79	27.24	110	38.00	37	12.78
เขต 2	955	31.92	1276	42.17	1300	42.72	1261	41.44	914	30.01	328	10.77
สุพรรณบุรี	320	37.74	400	46.88	374	43.55	394	45.96	278	32.44	102	11.90
สิงห์บุรี	47	20.89	87	38.65	109	48.21	90	39.99	111	49.58	64	28.59
ลพบุรี	111	14.81	229	30.27	224	29.50	241	31.70	210	27.59	96	12.61
ชัยนาท	60	17.07	68	19.29	90	25.44	111	31.47	71	20.21	0	0.00
นครนายก	128	53.36	145	59.93	174	71.52	119	48.92	111	45.30	36	14.69
สระบุรี	289	50.02	347	58.17	329	54.65	306	50.62	133	21.90	30	4.94
เขต 3	2400	63.87	2235	58.46	2250	57.87	2450	62.94	2305	58.86	833	21.27
ชลบุรี	584	57.88	466	45.30	465	44.14	419	39.66	461	43.12	184	17.21
ระยอง	759	154.85	751	148.82	794	154.17	709	137.81	689	132.82	253	48.77
จันทบุรี	459	95.80	433	89.43	371	77.12	447	92.06	464	94.36	214	43.52
ตราด	204	97.12	234	106.36	168	75.71	240	107.64	183	81.70	90	40.18
สระแก้ว	124	24.06	63	12.08	132	24.50	153	28.60	127	23.92	29	5.46
ปราจีนบุรี	124	28.69	134	30.67	105	23.79	100	22.66	111	25.07	34	7.68
ฉะเชิงเทรา	146	23.48	154	24.56	215	33.79	382	59.97	270	42.27	29	4.54
เขต 4	1886	49.30	2422	62.58	2365	60.41	2395	61.05	2216	56.17	592	15.01
เพชรบุรี	311	69.10	431	95.06	368	80.61	391	85.68	417	91.33	32	7.01
สมุทรสาคร	142	35.58	254	62.39	277	66.52	332	79.23	274	64.43	122	28.69
สมุทรสงคราม	126	60.71	159	76.55	176	84.45	129	62.31	77	37.50	34	16.56
นครปฐม	435	58.61	489	64.89	526	68.72	553	71.83	528	67.89	229	29.45
กาญจนบุรี	401	53.01	509	66.42	380	49.02	292	37.59	298	38.10	90	11.51
ประจวบคีรีขันธ์	144	31.09	213	45.43	293	61.90	337	70.91	249	52.08	65	13.60
ราชบุรี	327	40.51	367	45.13	345	42.11	361	44.10	373	45.50	20	2.44
ภาคอีสาน	4222	20.22	4318	20.47	4834	22.68	4649	21.76	3905	18.25	1122	5.24
เขต 5	1141	15.52	1217	16.41	1645	21.96	1572	20.96	1273	16.93	265	3.53
สุรินทร์	281	20.67	326	23.84	379	27.42	357	25.84	169	12.23	44	3.18
นครราชสีมา	231	9.26	210	8.36	520	20.52	408	16.08	293	11.52	7	0.28
บุรีรัมย์	246	16.66	313	20.94	310	20.48	387	25.51	432	28.34	73	4.79
ชัยภูมิ	201	18.22	180	16.14	173	15.39	181	16.07	148	13.12	100	8.86
มหาสารคาม	182	19.79	188	20.26	263	28.08	239	25.47	231	24.60	41	4.37
เขต 6	1650	23.01	1739	23.90	1687	22.97	1580	21.47	1518	20.58	613	8.31
อุดรธานี	383	26.04	380	25.48	429	28.45	500	33.02	436	28.68	169	11.12
เลย	166	26.49	229	36.30	194	30.51	215	33.87	197	31.14	71	11.22
หนองบัวลำภู	71	14.74	95	19.54	121	24.63	98	19.89	82	16.59	28	5.66
สกลนคร	111	10.39	111	10.30	95	8.71	149	13.64	134	12.22	36	3.28
หนองคาย	82	9.31	147	16.54	155	17.27	132	14.69	164	18.19	47	5.21
ขอนแก่น	625	37.37	559	32.38	537	30.89	378	21.69	342	19.57	182	10.41
กาฬสินธุ์	212	21.88	218	22.37	156	15.87	108	10.98	163	16.57	80	8.13
เขต 7	1431	22.52	1362	21.27	1502	23.19	1497	23.03	1114	17.14	244	3.76
มุกดาหาร	67	20.77	74	22.69	91	27.54	67	20.20	46	13.79	31	9.29
นครพนม	111	15.93	149	21.17	205	28.83	233	32.68	197	27.52	51	7.12
ร้อยเอ็ด	437	33.55	381	29.08	344	26.04	328	24.83	257	19.48	57	4.32
อุบลราชธานี	434	25.27	474	27.38	503	28.66	473	26.92	305	17.30	28	1.59
ยโสธร	109	19.93	86	15.65	125	22.57	138	24.89	115	20.74	35	6.31
อำนาจเจริญ	65	18.19	58	16.10	72	19.76	93	25.47	89	24.29	15	4.09
ศรีสะเกษ	208	14.75	140	9.84	162	11.24	165	11.32	105	7.27	27	1.87
ภาคเหนือ	9219	76.91	9749	80.63	8741	71.88	7836	64.54	6873	56.74	2267	18.72
เขต 8	938	28.64	1264	38.01	939	28.04	1035	30.96	932	27.92	299	8.96
ตาก	95	20.58	172	36.47	162	33.81	174	36.11	89	18.26	14	2.87
สุโขทัย	224	36.35	267	42.58	253	40.14	222	35.30	186	29.69	71	11.33
กำแพงเพชร	263	35.27	433	56.52	184	23.88	234	30.46	246	32.12	92	12.01
นครสวรรค์	279	24.82	322	28.45	277	24.34	328	28.97	336	29.85	105	9.33
อุทัยธานี	77	23.55	70	21.28	63	19.02	77	23.22	75	22.55	17	5.11
เขต 9	1399	35.52	1530	38.56	1644	41.19	1338	33.60	1282	32.33	331	8.35
น่าน	331	68.85	325	67.13	333	68.21	220	45.01	252	51.66	45	9.23
แพร่	281	56.86	341	68.94	279	56.28	317	64.15	282	57.42	70	14.25
พินัยโลก	218	25.53	283	32.70	284	32.69	245	28.21	294	33.91	144	16.61
เพชรบูรณ์	324	31.38	304	29.21	383	36.49	310	29.66	247	23.78	15	1.44
พิจิตร	172	28.80	187	31.11	267	44.20	211	35.10	180	30.20	44	7.38
อุตรดิตถ์	73	15.22	90	18.69	98	20.22	35	7.22	27	5.57	13	2.68
เขต 10	6882	144.18	6955	144.96	6158	127.77	5463	113.42	4659	96.86	1637	34.03
ลำปาง	976	121.29	1069	132.41	943	116.54	851	105.33	700	86.95	220	27.33
แม่ฮ่องสอน	139	61.25	133	58.01	95	40.78	62	26.64	88	37.71	2	0.86
เชียงใหม่	1813	144.67	1905	151.05	1885	148.59	1659	130.96	1701	134.73	686	54.33
ลำพูน	506	124.61	466	113.99	430	105.11	432	105.86	421	103.54	106	26.07
พะเยา	1306	252.20	1383	267.18	1069	206.48	914	176.99	837	163.04	340	66.23
เชียงราย	2142	136.92	1999	127.02	1736	109.72	1545	97.49	912	57.40	283	17.81
ภาคใต้	2016	25.82	2640	33.23	2875	35.64	2562	31.59	2615	31.95	882	10.78
เขต 11	1176	31.66	1426	37.83	1426	37.32	1206	31.39	1432	36.93	552	14.24
สุราษฎร์ธานี	226	26.81	246	28.56	273	31.15	240	27.22	275	30.89	141	15.84
ระนอง	323	219.16	263	173.18	267	172.03	248	158.28	203	127.35	27	16.94
พังงา	49	21.50	62	26.99	76	32.81	58	24.96	65	27.75	40	17.08
ภูเก็ต	182	84.80	279	125.77	295	127.59	317	134.14	304	123.56	50	20.32
กระบี่	101	29.81	167	48.46	154	43.81	159	44.79	147	40.61	50	13.81
นครศรีธรรมราช	144	9.58	251	16.60	205	13.48	92	6.04	329	21.57	186	12.20
ชุมพร	151	34.32	158	35.26	156	34.35	92	20.17	109	23.65	58	12.59
เขต 12	840	20.52	1214	29.07	1449	34.13	1356	31.77	1183	27.46	330	7.66
นราธิวาส	130	20.57	105	16.23	132	19.93	188	28.19	175	25.91	48	7.11
ยะลา	39	9.69	48	11.46	62	14.44	60	13.86	67	15.26	2	0.46
ปัตตานี	118	20.27	131	22.18	117	19.53	132	21.86	92	15.08	26	4.26
สตูล	47	18.76	53	20.93	95	36.99	91	35.21	60	22.92	44	16.81
สงขลา	306	26.23	581	48.77	626	51.70	507	41.65	418	34.03	48	3.91
พัทลุง	79	15.97	100	20.05	101	20.09	92	18.30	85	16.89	54	10.73
ตรัง	121	21.43	196	34.02	316	54.10	286	48.80	286	48.52	108	18.32

คณะที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์นายแพทย์มุกดา ตฤณานนท์ นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร กุณาสล นายแพทย์ฐวิทย์ ลิขิตอึ้งวรา

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นายแพทย์สมบัติ แทนประเสริฐสุข ผู้อำนวยการกองระบาดวิทยา

บรรณาธิการประจำฉบับ

องอาจ เจริญสุข ศิริชัย วงศ์วัฒนไพบูลย์ อรพรรณ แสงวรรณลอย สัตวแพทย์หญิงเสาวพัตร อื่นจ้อย

กองบรรณาธิการ

นายสัตวแพทย์ประวิทย์ หุมเกษียร นายแพทย์สุริยะ ภูหะรัตน์ นายแพทย์คำนวณ อึ้งชูศักดิ์ แพทย์หญิงชไมพันธุ์ สันติกาญจน์
อรพรรณ แสงวรรณลอย ดร.อัญชลี ศิริพิทยาคุณกิจ เพ็ญศรี จิตรนาถทรัพย์ สมเจดน์ ตั้งเจริญศิลป์ สัตวแพทย์หญิงเสาวพัตร อื่นจ้อย

ผู้จัดการ

พงษ์ศิริ วัฒนาสุรศักดิ์

ฝ่ายจัดการ

สิรินทรา พุตระกูล สิริลักษณ์ รังษิวงศ์ สุเทพ อุทัยฉาย กาญจน์ย์ ดำนาแก้ว
อมยา พุกกะนันทน์ ประมวล ทุมพงษ์ ภัทรา กาดีโณ นงลักษณ์ อยู่ดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลได้ตรวจสอบแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. เพื่อเผยแพร่ความรู้ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานและประสบการณ์ทางระบาดวิทยา
3. เพื่อรายงานสถานการณ์โรคในข่ายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเสนอให้ผู้บริหารงานสาธารณสุขทุกระดับ
4. เพื่อให้เป็นสื่อกลางในการนำเสนอบทความหรือผลงานศึกษาวิจัยของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านระบาดวิทยา รวมไปถึงบุคลากรภายนอกกระทรวงสาธารณสุข

กำหนดออก : เป็นรายเดือน / จำนวนพิมพ์ 3,800 ฉบับ

สำนักงาน

กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ถ.ติวานนท์ นนทบุรี 11000

โทร.0-25901728 , 0-25901827 โทรสาร 0-25901784

Division of Epidemiology , Office of the Permanent Secretary , Ministry of Public Health ,

Tivanond Road , Nonthaburi 11000 Thailand Tel 0-25901728 , 0-25901827 FAX 0-25901784

จัดพิมพ์โดย

ฝ่ายเผยแพร่ กองระบาดวิทยา

เผยแพร่ผ่านระบบ Internet

<http://www.moph.go.th/ops/epi>

สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อเอดส์ที่มีอาการในประเทศไทย

ณ.วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2544

กองระบาดวิทยา ได้รับรายงานจากสถานบริการทั้งภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2527 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 พบว่า มีผู้ป่วยเอดส์จำนวน 174,669 ราย และมีผู้เสียชีวิต 48,241 ราย และในปี พ.ศ.2543 ได้รับรายงานผู้ป่วยเอดส์ 22,177 ราย มีผู้เสียชีวิต 4,907 ราย (ตามปีที่เริ่มป่วย) และในปี พ.ศ. 2544 ได้รับรายงานผู้ป่วยเอดส์ 4,108 ราย มีผู้เสียชีวิต 718 ราย (ตามปีที่เริ่มป่วย) เมื่อนำมาทำการแจกแจงตามบุคคล สถานที่ สรุปได้ดังนี้

เพศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 มีผู้ป่วยเพศชาย 132,655 ราย เพศหญิง 42,014 ราย อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชายเท่ากับ 1 : 3.2

กลุ่มอายุ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 ที่พบมาก เป็นกลุ่มวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 20 - 39 ปี (กลุ่มอายุ 25 - 29 ปี มีผู้ป่วยสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 27.8, รองลงมาอายุ 30 - 34 ปี ร้อยละ 24.7, อายุ 35 - 39 ปี ร้อยละ 14.9, อายุ 20 - 24 ปี ร้อยละ 11.0) ส่วนกลุ่มอายุ 0 - 4 ปี มีผู้ป่วยร้อยละ 3.9 ดังตารางที่ 1

อาชีพ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 พบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด รองลงมา คือ เกษตรกรรม , ค้าขาย , งานบ้านและข้าราชการพลเรือน (ร้อยละ 44.3, 21.0, 4.3, 3.3 และ 2.6 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 2

ปัจจัยเสี่ยง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 มีผู้ป่วยจากการมีเพศสัมพันธ์สูงที่สุด รองลงมายาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น , ติดเชื้อจากมารดา และ รับเลือด (ร้อยละ 83.4, 4.9 , 4.6 และ 0.03 ตามลำดับ) สำหรับ เพศสัมพันธ์ที่มีพฤติกรรมแบบชายรักร่วมเพศ พบว่า มีการรายงาน ร้อยละ 0.7 ดังตารางที่ 3

ที่อยู่ปัจจุบัน ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2543 จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุด 10 อันดับแรก คือ เพาะ , ระยอง , เชียงราย , ระนอง , ภูเก็ต , ลำพูน , จันทบุรี , เพชรบุรี , ลำปาง และ ตราด (อัตราป่วยต่อแสนประชากร เท่ากับ 161.7, 131.1, 130.9, 126.7, 120.0, 101.3, 91.3, 91.1, 87.0, และ 80.4 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 5

ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด ตั้งแต่ เดือนมกราคม ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2543 คือ ภาคเหนือ รองลงมาภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อัตราป่วยต่อแสนประชากรเท่ากับ 55.0 , 46.7 , 29.9 และ 17.2 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 5

จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุดในแต่ละภาคตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2543 มีดังนี้ ภาคเหนือ จังหวัดพะเยา(อัตราป่วย 161.7 ต่อแสนประชากร) , ภาคกลาง จังหวัดระยอง (อัตราป่วย 131.1 ต่อแสนประชากร) , ภาคใต้ จังหวัดระนอง (อัตราป่วย 126.7 ต่อแสนประชากร) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดเลย (อัตราป่วย 30.8 ต่อแสนประชากร) ดังตารางที่ 5

การเสียชีวิต ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ถึง วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 จำนวนผู้ป่วยเอดส์เสียชีวิตที่ได้รับรายงาน จำแนกตามปีที่เสียชีวิต มีจำนวน 48,241 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.6 ของผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับรายงานทั้งหมด จำแนกตามปัจจัยเสี่ยง พบว่า เพศสัมพันธ์ 40,057 ราย สูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 83.0 รองลงมายาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น 2,760 ราย (ร้อยละ 5.7) , ดื่มเชื้อจากมารดา 2,293 ราย (ร้อยละ 4.8) และรับเลือด 17 ราย (ร้อยละ 0.04) ดังตารางที่ 6

โรคติดเชื้อฉวยโอกาส ตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 ถึง วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 ที่ได้รับรายงานมากที่สุด 5 อันดับแรกคือ Mycobacterium tuberculosis ,Pulmonary or extrapulmonary 48,660 ราย (ร้อยละ 24.7) รองลงมาโรคปอดบวมจากเชื้อ Pneumocystis carinii 34,873 ราย (ร้อยละ 17.7) , Cryptococcosis 29,530 ราย (ร้อยละ 15.0) , Candidiasis ของหลอดอาหาร หลอดลม (Trachea , bronchi) หรือปอด 9,110 ราย (ร้อยละ 4.6) และ Pneumonia recurrent (Bacteria) มากกว่า 1 ครั้งใน 1 ปี จำนวน 6,352 ราย (ร้อยละ 3.2)

ผู้ติดเชื้อที่มีอาการ ได้รับรายงานตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 จำนวน 65,471 ราย และมีผู้เสียชีวิต 6,730 ราย สำหรับปี พ.ศ. 2543 ได้รับรายงานผู้ติดเชื้อที่มีอาการ จำนวน 7,600 ราย และมีผู้เสียชีวิต 565 ราย และปี พ.ศ. 2544 ได้รับรายงานผู้ติดเชื้อที่มีอาการ จำนวน 1,454 ราย และมีผู้เสียชีวิต 62 ราย (ตามปีที่เริ่มป่วย)

ตารางที่ 4 จำนวนผู้ป่วยเอดส์ จำแนกตามราย

ระหว่าง กันยายน พ.ศ. 2527

เขต	จังหวัด	2527-39	2540	2541	2542	2543	2544	จำนวนสะสม	
								ผู้ป่วย	ตาย
1	10 กรุงเทพฯ	6813	2563	2924	2947	2584	558	18389	5335
	11 สมุทรปราการ	908	350	412	425	376	68	2539	659
	12 นนทบุรี	999	434	500	490	472	98	2993	920
	13 ปทุมธานี	843	273	449	430	359	64	2418	627
	14 อุทัย	795	363	344	363	320	84	2269	777
2	15 อ่างทอง	138	97	99	80	109	27	550	124
	รวม	3683	1517	1804	1788	1636	341	10769	3107
	16 ลพบุรี	267	234	221	242	55	0	1019	202
	17 สิงห์บุรี	102	87	109	89	111	60	558	100
	18 ชัยนาท	150	68	90	111	69	0	488	126
3	19 สระบุรี	774	347	329	305	102	19	1876	516
	26 นครนายก	244	145	174	119	110	16	808	213
	72 สุพรรณบุรี	564	386	370	396	271	63	2050	549
	รวม	2101	1267	1293	1262	718	158	6799	1706
	20 พทบุรี	1592	465	469	418	455	103	3502	524
4	21 ระยอง	2135	751	794	707	680	191	5258	1423
	22 จันทบุรี	985	432	370	446	449	101	2783	711
	23 ตราด	496	235	168	238	180	54	1371	180
	24 ฉะเชิงเทรา	427	154	214	382	266	16	1459	268
	25 ปราจีนบุรี	364	134	104	100	110	15	827	153
5	27 สระแก้ว	281	60	125	148	119	21	754	180
	รวม	6280	2231	2244	2439	2259	501	15954	3439
	70 ราชบุรี	1064	367	345	361	373	20	2530	602
	71 กาญจนบุรี	934	509	380	292	298	79	2492	771
	73 นครปฐม	823	492	527	555	519	121	3037	835
6	74 สมุทรสาคร	296	252	281	333	260	45	1467	426
	75 สมุทรสงคราม	354	159	176	129	76	25	919	340
	76 เพชรบุรี	1025	431	367	388	416	22	2649	758
	77 ประจวบคีรีขันธ์	495	212	294	339	241	47	1628	553
	รวม	4991	2422	2370	2397	2183	359	14722	4285
7	30 นครราชสีมา	862	210	520	408	293	7	2300	500
	31 บุรีรัมย์	690	317	316	465	422	44	2254	505
	32 สุรินทร์	638	325	379	357	166	19	1884	365
	36 ชัยภูมิ	493	178	175	175	139	71	1231	247
	44 มหาสารคาม	515	188	263	239	231	41	1477	196
8	รวม	3198	1218	1653	1644	1251	182	9146	1813
	39 หนองบัวลำภู	166	94	121	97	81	14	573	108
	40 ขอนแก่น	1652	559	535	372	307	41	3466	614
	41 อุตรดิตถ์	824	380	429	499	419	62	2613	350
	42 เลย	361	229	194	212	129	49	1240	300
9	43 หนองคาย	194	147	154	115	107	8	725	114
	46 กาฬสินธุ์	540	218	156	106	153	58	1231	172
	47 สกลนคร	206	111	91	147	127	13	695	134
	รวม	3943	1738	1680	1548	1389	245	10543	1792
	33 ศรีสะเกษ	609	138	159	163	76	0	1145	289
10	34 อุบลราชธานี	1017	474	503	473	305	28	2800	451
	35 อีสาน	274	85	125	137	103	19	743	154
	37 อำนาจเจริญ	223	58	72	89	87	11	540	75
	45 ร้อยเอ็ด	878	381	343	324	253	34	2213	384
	48 นครพนม	248	146	196	223	179	30	1022	187
11	49 มุกดาหาร	152	74	90	67	43	11	437	97
	รวม	3401	1356	1488	1476	1046	133	8900	1637
	60 นครสวรรค์	690	321	276	325	312	44	1968	653
	61 อุทัยธานี	158	70	63	77	75	12	455	122
	62 กายะพหพร	722	433	184	234	234	20	1827	389
12	63 ตาก	262	172	162	172	76	0	844	197
	64 สุโขทัย	528	267	253	222	180	48	1498	428
	รวม	2360	1263	938	1030	877	124	6592	1789
	53 อุตรดิตถ์	208	90	98	35	27	13	471	136
	54 เพชร	644	342	280	319	237	19	1841	717
13	55 น่าน	816	323	333	220	251	45	1988	791
	65 พะนุโลก	501	282	284	244	290	111	1712	524
	66 พิจิตร	398	187	267	202	176	24	1254	349
	67 เพชรบูรณ์	640	304	383	310	247	15	1899	589
	รวม	3207	1528	1645	1330	1228	227	9165	3106
14	50 เชียงใหม่	8524	1999	1733	1537	882	109	14784	3765
	51 ลำพูน	1770	464	430	431	412	64	3571	1170
	52 ลำปาง	3016	1069	943	851	700	220	6799	4071
	56 พะเยา	3608	1382	1067	914	830	268	8069	2081
	57 เชียงราย	6379	1900	1884	1650	1652	192	13657	4503
15	58 แม่ฮ่องสอน	515	133	95	61	83	2	889	449
	รวม	23812	6947	6152	5444	4559	855	47769	16039
16	80 นครศรีธรรมราช	388	251	204	91	323	129	1386	218
	81 กระบี่	272	167	154	159	146	27	925	205
	82 พังงา	142	62	75	58	64	16	417	121
	83 นครศรี	677	228	205	217	205	20	1641	516
	รวม	1489	608	538	415	748	292	3369	860

คณะที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์นายแพทย์มุกดา ตฤณานนท์ นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร กุณาศล นายแพทย์ฐวิทย์ ลิขิตยิ่งวรา

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นายแพทย์สมบัติ แทนประเสริฐสุข ผู้อำนวยการกองระบาดวิทยา

บรรณาธิการประจำฉบับ

นายแพทย์สมบัติ แทนประเสริฐสุข อรรถพรณ แสงวรรณลอย

กองบรรณาธิการ

นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร นายแพทย์สุริยะ กุหะรัตน์ นายแพทย์คำนวณ อึ้งชูศักดิ์ แพทย์หญิงไมพันธุ์ สันติกาญจน์
อรรถพรณ แสงวรรณลอย ดร.อัญชลี ศิริพิทยาคุณกิจ เพ็ญศรี จิตรนัทธ์ย์ สมเจดน์ ตั้งเจริญศิลป์ สัตวแพทย์หญิงสาวพัตร์ อินจ้อย

ผู้จัดการ

พงษ์ศิริ วัฒนาสุรศักดิ์

ฝ่ายจัดการ

สิรินทรา พุตระกูล สิริลักษณ์ รังมิ่งศรี สุเทพ อุทัยฉาย กาญจนีย์ คำนาคแก้ว
ถมยา พุกกะนันทน์ ประมวล ทุมพงษ์ ภัทรา กาดีโลน นงลักษณ์ อยู่ดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลได้ตรวจสอบแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. เพื่อเผยแพร่ความรู้ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานและประสบการณ์ทางระบาดวิทยา
3. เพื่อรายงานสถานการณ์โรคในข่ายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเสนอให้ผู้บริหารงานสาธารณสุขทุกระดับ
4. เพื่อให้เป็นสื่อกลางในการนำเสนอบทความหรือผลงานศึกษาวิจัยของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง
กับการดำเนินงานด้านระบาดวิทยา รวมไปถึงบุคคลภายนอกกระทรวงสาธารณสุข

กำหนดออก : เป็นรายเดือน / จำนวนพิมพ์ 3,800 ฉบับ

สำนักงาน

กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ถ.ติวานนท์ นนทบุรี 11000

โทร.5901728 , 5901827 โทรสาร 5901784

Division of Epidemiology , Office of the Permanent Secretary , Ministry of Public Health ,

Tivanond Road , Nonthaburi 11000 Thailand Tel 5901728 , 5901827 FAX 5901784

จัดพิมพ์โดย

ฝ่ายเผยแพร่ กองระบาดวิทยา

เผยแพร่ผ่านระบบ Internet

<http://www.moph.go.th/ops/epi>